

Indítványozó (1.) és Indítványozó (2.)

Győri Törvényszék	
Érkeztetés módja: személyesen/közbeszítéssel küldve/ postán/e-mailen/faxon érkezett	
Érkezett:	2022. Szept. 4.
Az ügyirat száma:	1K.701.316/2021
Példány:	Mell.: db

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.; postacím: 1535 Budapest, Pf. 773.

A Győri Törvényszék (9021 Győr, Szent István út 6. – 9002 Győr, Pf.: 11.) mint első fokon eljáró bíróság útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/02273-0/2022
Érkezett:	2022. OKT. 07.
Példány:	1 db
Melléklet:	2 db

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény [továbbiakban: Abtv.] 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztjük elő.

Indítványozó (1.) és Indítványozó (2.) kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy szíveskedjék megállapítani a 1.K.701.316/2021/14. számú bírói döntés alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően szíveskedjék megsemmisíteni.

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a megsemmisítést szíveskedjék az 1.K.701.316/2021/14. számú bírói döntés tárgyát képező VA/ETDR-EOF/2559-5/2021. számú és VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. számú hatósági végzésre (a megsemmisíteni kért bírósági döntés előzménydöntéseire) is kiterjedően elrendelni.

Indítványozó (2.) kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy szíveskedjék megállapítani a 1.K.700.074/2022/9. számú bírói döntés alaptörvény-ellenességét is, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően szíveskedjék megsemmisíteni. E körben utalunk arra, hogy bár ezen ítélet címzettje Indítványozó (2.), az abban foglaltak érintik Indítványozó (1.) jogait is, sőt a perbeli alperesi hatóság a VA/ETDR-EOF/2559-7/2021. számú döntését módosító, VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú döntésében Indítványozó (1.) kapcsán is döntést hozott, viszont ezen döntés vizsgálatát a bíróság kimondottan mellőzte. Következően a VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú végleges hatósági döntés Indítványozó (1.) ügyféli státuszára vonatkozóan az 1.K.700.074/2022/9. számú bírói döntéssel kvázi ítélt dolog. Utalunk továbbá arra is, hogy a 1.K.701.316/2021/14. számú és 1.K.700.074/2022/9. számú bírói döntés is ugyanazon – a VA/ETDR-EOF/2559/2021. ügyszámú – hatósági ügyvel kapcsolatos, a kapcsolat közvetlen és szoros, mivel az 1.K.701.316/2021/14. számú per elsődleges kereseti kérelme a további ügyfelek bevonásának mellőzése okán történő megsemmisítés volt, az 1.K.700.074/2022/9. számú bírói döntés pedig Indítványozó (2.) ügyféli státusz iránti kérelmét utasította el, a VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú módosító döntés hatályban tartásával pedig végeredményben Indítványozó (1.) ügyféli státuszát is elutasította.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a megsemmisítést szíveskedjék az 1.K.700.074/2022/9. számú bírói döntés tárgyát képező VA/ETDR-EOF/2559-7/2021. számú hatósági döntésre, az azt per közben kijavító VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú módosító döntésre is kiterjedően elrendelni.

módosító VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú végzésre (a megsemmisíteni kért bírósági döntés előzménydöntéseire) is kiterjedően elrendelni.

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a lefolytatandó új eljárás(ok) számára szíveskedjék részletesebb iránymutatást adni az emberi méltósághoz, egészséges környezethez, a testi-lelki egészséghez, a személyi biztonsághoz, a tulajdonhoz, az otthon tisztelőben tartásához, a tisztességes eljáráshoz való alapjogok fényében történő alkotmánykonform hatósági/bírósági jogértelmezés kereteihez. Szíveskedjék az ún. védett tulajdonsággal rendelkező autista személy törvény előtti egyenlőséghez, egyenlő bánásmódhoz való jogának az ENSZ által definiált és esetjogában egyértelműsített észszerű alkalmazkodás keretében történő biztosítása, a további állapotromlásának elkerülése érdekében – az inhumánus bánásmód maximális mellőzése mellett – a lefolytatandó eljárás(ok) alkotmányos kereteit a szokásosnál is pontosabban kijelölni.

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy amennyiben a bíróság a jogerős ítélet végrehajtását nem függesztené fel, szíveskedjék az Abtv. 61. § (1) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat [továbbiakban: Ügyrend] 48. §-a alapján az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig a bírósági döntés végrehajtásának felfüggesztésére a bíróságot felhívni.

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, szíveskedjék az Ügyrend 55. §-a alapján soron kívül, vagy ha erre egyáltalán nem volna lehetőség, legalább gyorsított eljárásban eljárni.

*

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adjuk elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítvány tárgya közigazgatási döntések bírósági felülvizsgálatai folytán meghozott jogerős bírói döntések. Az ügy tárgya: Indítványozók telekszomszédságában lévő építkezés és ügyféli jogok.

A bíróság: Győri Törvényszék, 9021 Győr, Szent István út 6. – 9002 Győr, Pf.: 11.

A jogerős bírói döntések ügyiratszám: 1.K.701.316/2021/14. [27. sz.] és 1.K.700.074/2022/9. [35. sz.] – mellékelve

A közigazgatási hatóság: Vas Megyei Kormányhivatal, 9700 Szombathely, Berzsenyi Dániel tér 1.

A konkrétan eljáró hatóság: Vas Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi Osztály 2 – Körmend, 9900 Körmend, Szabadság tér 7.

A hatósági eljárás ügyszáma: VA/ETDR-EOF/2559/2021., módosított ügyszám: VA/ETDR-EOF/261/2022. – ÉTDR azonosító: 202 100 084 046.

A hatósági végleges döntések ügyiratszám: VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. (ÉTDR iratazonosító: IR-000590383/2021; Körmend, 2021. november 30.) [11. sz.]; VA/ETDR-EOF/2559-5/2021. (ÉTDR iratazonosító: IR-000529024/2021; Körmend, 2021. október 25. – ellene önálló jogorvoslatnak helye nincs, a jogorvoslat a VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. számú végzés elleni jogorvoslat keretében gyakorolható) [9. sz.]; VA/ETDR-EOF/2559-7/2021. (ÉTDR iratazonosító: IR-000596404/2021; Körmend, 2021. december 02.) [13.]; VA/ETDR-EOF/261-3/2022. számú kijavító végzés [29. sz.] VA/ETDR-EOF/261-3/2022. számú

elve

Az ügyben keletkezett, ill. az ügygel kapcsolatba hozható iratok időrendben – mellékelve

1. sz. Kezdőirat: EPAPIR-20 210 913-69; [REDACTED] 2021. 09. 13. – ugyanezen bejelentés Hegyhátszentjakab Polgármesteréhez (EPAPIR-20 210 913-15 606; [REDACTED] 2021. 09. 13.); a kéményekre vonatkozóan a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósághoz (EPAPIR-20 210 912-2153; [REDACTED] 2021. 09. 12.); a klímakészülékre vonatkozóan a Nemzeti Klímavédelmi Hatósághoz (EPAPIR-20 210 912-1555; [REDACTED] 2021. 09. 12.)
2. sz. a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság áttételről szóló tájékoztatása: 3680/4358-4/2021. ált., 2021. 09. 15.
3. sz. Hegyhátszentjakab Polgármesterének áttételről is szóló tájékoztatása: HJ/401/2021., 2021. október 5.
4. sz. hatósági kezdőirat: a helyszíni szemle megtartásáról szóló végzés: VA/ETDR-EOF/2559-1/2021., 2021. 09. 24.
5. sz. az első helyszíni szemlén felvett jegyzőkönyv: VA/ETDR-EOF/2559-3/2021., 2021. 10. 12.
6. sz. a szemlén készült hatósági fotók, 2021. 10. 12.
7. sz. a Vas Megyei [REDACTED] levelei az új kémény ügyében, 2021. szeptember 17., szeptember 29., október 25. (3 db.)
8. sz. „Tájékoztatás kérése és ügyféli jogállás, iratbetekintési jog kérése”: EPAPIR-20 211 027-68, [REDACTED] 2021. 10. 27.
9. sz. a VA/ETDR-EOF/2559/2021. számú eljárásban keletkezett 1. végzés: VA/ETDR-EOF/2559-5/2021.; kézbesítve: 2021. 10. 28.
10. sz. a) „Tájékoztatás és intézkedés kérése”: EPAPIR-20 211 123-12066 számú e-papír; b) melléklete: „Tajekoztatás_es_intezkedes_kerese.pdf”, 2021. 11. 23. – ugyanezen bejelentés a mellékletével a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósághoz (EPAPIR-20 211 123-12379; [REDACTED] 2021. 11. 23.), a Nemzeti Klímavédelmi Hatósághoz (EPAPIR-20 211 123-12221; [REDACTED] 2021. 11. 23.) és Hegyhátszentjakab Polgármesteréhez (EPAPIR-20 211 123-12615; [REDACTED] 2021. 11. 23.)
- a), b)
11. sz. a VA/ETDR-EOF/2559/2021. számú eljárásban keletkezett 2. végzés: VA/ETDR-EOF/2559-6/2021., 2021. november 30.; kézbesítve: 2021. 12. 01.
12. sz. „Ügyféli jogállás tisztázása iránti kérelem”: EPAPIR-20 211 202-10415; [REDACTED] 2021. 12. 02.
13. sz. a VA/ETDR-EOF/2559/2021. számú eljárásban keletkezett 3. végzés: VA/ETDR-EOF/2559-7/2021., 2021. december 02.; kézbesítve: 2021. 12. 06.
14. sz. az első, VA/ÉO2/292-5/2021. számú tájékoztatás panaszbejelentésről, keltezés: 2021. november 30., postára adás: 2021. 12. 03., kézbesítve: 2021. 12. 06.
15. sz. a Nemzeti Klímavédelmi Hatóság válasza: a) NEKH/101432-1/2021-ITM számú tájékoztatás (2021. 09. 14.); b) NEKH/101432-3/2021-ITM számú visszautasító végzés (2021. 11. 03.); c) NEKH/101432-5/2021-ITM számú tájékoztatás (2021. 12. 08.)
- a), b), c)
16. sz. az ÉTDR-be feltöltött mérnöki tervek fényképmellékletei az új kémény magasságára és a bővítmény radiátoros fűtésére, a meleg víz készítésére is vonatkoztathatóan (5 oldal, kinagyítva is) 2021. 12. 08.; az ÉTDR-be feltöltött mérnöki alaprajz az új kémény garázsba történő elhelyezését is tartalmazóan, 2021. 12. 08.
17. sz. a második, VA/ÉO2/292-8/2021. számú tájékoztatás panaszbejelentésről, keltezés: 2021. december 10., könyveletlen, az ÉTDR-ben (számunkra) nem fellelhető
18. sz. az ÉTDR-be feltöltött mérnöki helyszínrajz a közművekkel a szennyvízbekötésre is vonatkozóan (kinagyítva is), 2021. 12. 08.; E-közmű szennyvízvezeték térkép; képek a szennyvízvezetékéről (2 db, 2015 és 2021)
19. sz. Hegyhátszentjakab polgármesterének válasza szennyvízvezeték ügyében: HJ/401-2/2021., 2021. december 17.
20. sz. a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hatáskör hiányáról szóló tájékoztatása az új kémény ügyében: 3680/4358-9/2021. ált., 2021. 12. 23.
21. sz. A népegészségügyi osztály véleménye a föld felszínén vezetett szennyvízcsatornáról: VA/02/NEO/1194-2/2022., a hatóság által benyújtva az 1.K.700.005/2022. sz. irattal, 2022. 01. 17.

Pertörténet – mellékelve

1.K.701.316/2021. ügyszámú per (birtokunkban lévő iratok)

- 22. sz. Keresetlevél a VA/ETDR-EOF/2559-5/2021. és VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. számú végzések ellen, 2021. december 15.
- 23. sz. Védirat VA/HF-JO/1-8/2022., 2022. 01. 14.
- 24. sz. Védirat VA/HF-JO/1-9/2022., 2022. 01. 14.
- 25. sz. Végzés: azonnali jogvédelem elutasítása: 1.K.701.316/2021/11., 2022. február 15.
- 26. sz. Felperesi nyilatkozat védíratokra, 2022. március 08.
- 27. sz. **Ítélet: 1.K.701.316/2021/14., 2022. július. 11.**

1.K.700.074/2022. ügyszámú per (birtokunkban lévő iratok)

- 28. sz. Keresetlevél a VA/ETDR-EOF/2559-7/2021. számú végzés ellen, 2021. december 20.
- 29. sz. VA/ETDR-EOF/261-3/2022. számú, per közben keletkezett kijavító végzés, 2022. 01. 14.
- 30. sz. VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú, per közben keletkezett módosító végzés, 2022. 01. 19.
- 31. sz. Védirat: VA/HF-JO/1-16/2022., 2022. 01. 20.
- 32. sz. Keresetkiterjesztés kijavító és módosító végzésre, 2022. február 17.
- 33. sz. Alperesi nyilatkozat: VA/HF-JO/1-23/2022., 2022. 03. 02.
- 34. sz. Felperesi nyilatkozat védíratra és alperesi nyilatkozatra, 2022. április 19.
- 35. sz. **Ítélet: 1.K.700.074/2022/9, 2022. július. 11.**

Egyéb hivatkozott iratok – mellékelve

- 36. sz. 1.K. 700.115.2002. számú perünkben benyújtott alperesi védírat részlete (4-6. old.)
- 37. sz. 1.K. 700.087.2022. számú perünkben benyújtott alperesi védírat részlete (5-8. old.)
- 38. sz. 1.K.700.005.2022. számú perünkben benyújtott alperesi védírat részlete (6-11. old.)

Indítványozók ingatlanához kapcsolódó iratok – mellékelve

- 39. sz. Helyi Művi Értékvédelmi Kataszter
- 40. sz. Szálláshely-üzemeltetési engedély

Indítványozó (1.) személyéhez kapcsolódó iratok – mellékelve

- 41. sz. Hatósági igazolvány: 0 624 040
- 42. sz. Szakértői bizottság szakvéleménye: ZAU/001/04 538-2/2020
- 43. sz. Támogató kirendeléséről szóló határozat: ZA-02C/GYH/239-7/2022.
- 44. sz. Érettségi bizonyítvány és bizottsági dicséret

Indítványozó (1.) beadványai és azokra adott „válaszok” – mellékelve

- 45. sz. EPAPIR-20 211 208-14 912., 2021. 12. 08.
- 46. sz. EPAPIR-20 211 214-13 119., 2021. 12. 14.
- 47. sz. az EPAPIR-20 211 208-14 912. számú és az EPAPIR-20 211 214-13 119. számú kérelmekre adott hatósági „válasz”: VA.ÉTDR.ÉOF.3124.10.2021. számú végzés
- 48. sz. az EPAPIR-20 211 208-14 912. számú és az EPAPIR-20 211 214-13 119. számú kérelmekre adott bírói „válasz”: részlet az 1.K.700.087/2022/5. számú ítéletből (4-5. old.)
- 49. sz. EPAPIR-20 220 127-11 209., 2022. 01. 27.
- 50. sz. az EPAPIR-20 220 127-11 209. számú kérésre adott hatósági „válasz”: VA/ETDR-EOF/203-11/2022.
- 51. sz. Indítványozó (1) tárgyalásról való távolmaradás indokolása az 1.K.700.005/2022. számú perben, 2022. május 09.
- 52. sz. Tárgyalási jegyzőkönyv: 1.K.700.005/2022/12., 2022. május 12.

Tényelőadás és pertörténet

[REDACTED] Indítványozó (1.) [REDACTED] Indítványozó (2.) gyermeke; Indítványozó (1.) normál IQ-val bíró autista, félárva, édesapja 2015 decemberében elhunyt. Az autizmusa (BNO: F8490) és a

liu

bizottsági szakvélemény szerint önálló életvitelre nem alkalmas súlyos fogyatékos, össz-szervezeti egészségkárosodása 70%-os, azaz egészségi állapota (így a munkaképessége is) csak 30%-os; állapota véglegesnek tekintendő, azaz további felülvizsgálata szükségtelen. Megállapításra került az is, hogy fél a gépek zajától. A diagnózist teljes bizonyossággal legelőször 2005-ben állította fel a Szegedi Tudományegyetem pszichiátriája, majd ezt követően több szakvizsgálat is alátámasztotta, legutoljára, 2012-ben a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete, ill. szakértői bizottsága. Iskolai elvégzéséig magasabb családi pótlékra volt jogosult, 2020 óta pedig fogyatékosági támogatásra és 30%-os egészségi állapota okán – tanulmányai befejezését követően is – árvaellátásra. Az autisták azon igen szűk rétegéhez tartozik, akik normál IQ-val rendelkeznek, tehát nem értelmi fogyatékos, sőt: hatosztályos gimnáziumban jelesre érettségizett, egy tantárgyból még bizottsági dicséretet is kapott. Ezért nincs gondnokság alatt, viszont mivel önálló életvitelre nem alkalmas és kommunikációs nehézségekkel küzd, a gyámhivatal 2022. május 6-án kelt határozata szerint is ügyei intézéséhez támogatóra van szüksége (41– 44. sz.).

Indítványozó (1.) állapotával kapcsolatos tények sem a hatósági, sem a bírósági eljárás során, sem egyetlen más érintett hatóság vagy egyéb hivatalos személy előtt soha nem voltak vitatottak, azaz – okiratokkal is alátámasztott – kétségtelen tények. Oly annyira, hogy konkrétan a hatósági ügy ügyintézője és a járási hatóság jelenlegi osztályvezetője személyesen is tapasztalták még 2015-ben, amikor is építésügyi (használatbavételi) és építésfelügyeleti eljárás során helyszíni szemléket tartottak a tulajdonát képező [REDACTED] alatti ingatlanban, ahol a magára nem hagyható Indítványozó (1.) is tartózkodott. Ugyanígy személyesen is tapasztalta a tulajdonát képező [REDACTED] alatti ingatlanban 2021. október 12. napi („első”) helyszíni szemlét tartó ügyintéző és a járási hatóság akkori osztályvezetője (vö. 4 – 5. sz.). Bár mind a 2015-ös, mind a 2021-es helyszíni szemlén csak néhány percre, rövid üdvözlés szintjén találkoztak vele a hatóság képviselői, viszont ennyi is elegendő, hogy bárki észlelje a szokásostól eltérő „furcsa” viselkedést és hanghordozást. Nyilvánvalóan ismert Indítványozó (1.) állapota a közvetlen telekszomszédok – a [REDACTED] alatti ingatlan tulajdonosai – előtt is, a település polgármestere előtt is, sőt még a távolabban vett szomszédság előtt is. Mondhatni: közismert tény.

Ezen túlmenően: [REDACTED] Indítványozó (2.) gyakorlatilag minden – mind a hatósághoz, mind a bírósághoz, mind egyéb hatóságokhoz, polgármesterhez benyújtott – beadványában kérte Indítványozó (1.) kímélését, ismertetve az állapotát, kérte az ennek megfelelő bánásmódot. Indítványozó (1.) maga is kérte a hatóságot pl. a számára is érthető kommunikációra, az ügyféli jogai biztosítására, s előadta a féltelmeit-panaszait is. Mindkét indítványozó kifejtette azt is, hogy Indítványozó (1.) rettenetesen fél a telekszomszédoktól, a zaklatásaiktól, kiabálásaiktól, a zajoktól, géphangoktól, füsttől, azbesztveszélytől, sőt mára már magától a hatóságtól is (pl. 1. sz., 8. sz., 10. sz.; vö. 45 – 52. sz.).

Az alábbiak is olyan tények, amelyek soha semmilyen eljárásban, soha senki által nem voltak vitatottak, mivel nyilvánvaló tények:

Több mint 12 év óta, 2009 óta a [REDACTED] sz. alatti ingatlan tulajdonosa [REDACTED] Indítványozó (1.), haszonélvezői jogosultja [REDACTED] Indítványozó (2.). Az ingatlanon lévő lakóház több mint százéves, jellegzetes őrségi kisparaszti ház, amely szerepel a Helyi Művi Értékvédelmi Kataszterben (39. sz.). Az ingatlan 2015-re felújításra, modernizálásra került, s az ingatlan egésze 2015 végétől 2021 tavaszáig 4 lakrészü vendégházként funkcionált. A vendégház-funkciót egyértelműen jelezték a táblák, a „Magánterület” felirat, az ingatlanon belüli, 5 állásos magánparkoló parkolótáblája, valamint a FATOSZ legmagasabb minősítését jelző „4 napraforgós” szálláshely-minősítő tábla. A pandémia okán azonban a vendégház 2020 elejétől 2021 tavaszáig zárva volt, ezalatt az ingatlanban senki sem tartózkodott. Ezt követően, 2021 nyarától már csak egy darab lakrészre korlátozott vendégapartman működik benne (40.

sz.), az ingatlan többi része Indítványozók (és a 85 éves mozgáskorlátozott nagymama) életvitelszerűen lakott otthona.

A tárgybeli telekszomszédos [REDACTED] sz. alatti ingatlant 2017-ben vásárolták meg a szombathelyi lakos jelenlegi tulajdonosai, akik az ingatlanukat második otthonként használják. A két telekszomszédos ingatlan között átlagban 10 m a távolság; a vendégapartman tornácától számítva viszont csak 6-7 méter (lásd: 5. sz. / Jkv.-hoz csatolt helyszínrajz; 10. b) sz. / 56. old. 32. helyszínrajz-kép). A telekszomszédos ingatlan nyugati oldalán a helyben szokásos mintegy 40-50 cm széles ún. csurgósáv van, mely a telekszomszédok ingatlantulajdonának része, viszont szintén helyben szokásos módon Indítványozók birtokában és kezelésében van a kezdetektől, azaz több mint 12 éve.

A telekszomszédok a lakóházukon építési munkálatokat végeztek, saját nyilatkozatuk szerint 2020 tavaszán (5. sz.; 9. sz.; 11. sz.). Mivel a tavasz általános tudomás szerint március 21-én kezdődik, nyilvánvalóan a COVID-járvány 2020. januári-februári kirobbanását, a veszélyhelyzet 2020. március 11. napi kihirdetését követően, amikor a szálláshelyek nem is fogadhattak vendégeket, amikor is már biztosra volt vehető, hogy a vendégház zárva lesz, s Indítványozók nem fognak megjelenni az ingatlanukban. A munkálatok jó része a telekszomszédos ingatlan Indítványozók telke felé eső, nyugati homlokzatán és oldalán történt, melyek elvégzése szabad szemmel is láthatóan, egészen nyilvánvalóan csak Indítványozók ingatlanára történő – engedély nélküli – behatolással volt lehetséges (pl. szennyvízvezeték a föld felszínén, klímakészülék kültéri egysége, alacsony peremmagasságú szobaablak elhelyezése, alacsony kémény építése, ereszcatorna stb., lásd pl.: 6. sz. / Jkv.-hoz csatolt fotók, 10. b) sz. 40. old. skk. / Képek). Indítványozók 2021 tavaszán jelentek meg először az ingatlanukban, s ekkor észlelték először a számukra sérelmes építési munkálatokat. Hosszas, hónapokig tartó eredménytelen megoldáskeresési kísérletek után, 2021. szeptember 13-án [REDACTED] Indítványozó (2.) a hatósághoz – továbbá a katasztrófavédelemhez, a klímavédelemhez és a polgármesterhez is – fordult (1. sz.) sérelmezve különösen az alábbiakat:

- földfelszíni, azaz a fagyhatár fölött elhelyezett, védelem nélküli, takaratlan, látható, több méter hosszú szennyvízvezeték Indítványozók telkétől, konkrétan a vendégparkolótól mintegy 35-40 cm-re, az ún. csurgósávban;
- a páraelszívó szabálytalan mód történő kivezetése Indítványozók telke felé;
- omlásveszélyes állapotú régi kémény;
- a kimondottan alacsony, tetőgerinc alá elhelyezett új kémény a klímakészülék és a vendégparkoló fölött, a faszerkezetű öreg pajta mellett; Indítványozók telkének füsttel való elárasztása még nyáron is;
- a garázsban elhelyezett, hagosan zakatoló 35 kW-os kazán és vonatkozó gépészete;
- a hangos zörgéseket, bűgásokat kiadó klímaberendezés elhelyezése Indítványozók telkétől, konkrétan a vendégparkolótól mintegy 15-20 cm-re, kb. 1,5 m magasságban, az új kémény alá;
- a megengedettnél jóval alacsonyabb mellvédmagasságú (pm 1 méter) és jóval nagyobb nyitóterületű (90x90 cm) új ablak;

A hatóság 2021. szeptember 24-én értesítette Indítványozó (1) ingatlantulajdonost, hogy helyszíni szemlét fog tartani a tulajdonában, majd 2021. október 12-én építésfelügyeleti jogkörben helyszíni szemlét tartott, amikor is fényképeket is készített (4-6. sz.).

A hatósági szemlét követően építésrendészeti eljárás indult, s végül is **három hatósági ügy és öt bírósági ügy** keletkezett:

1. a tárgybeli VA/ETDR-EOF/2559/2021. ügyszámú építésfelügyeleti-építésrendészeti eljárás; ennek

2. a **VA/ÉTDR-EOF/3124/2021.** ügyszámú fennmaradási engedélyezési eljárás; ennek kapcsán az **1.K.700.005/2022.** ügyszámú és az **1.K.700.087/2022.** ügyszámú per;
3. a szintén alkotmányjogi panasszal sérelmezett **VA/ETDR-EOF/203/2022.** ügyszámú jókarbantartási kötelezési eljárás; ennek kapcsán az alkotmányjogi panasszal sérelmezett **1.K.700.115/2022.** ügyszámú per (az alkotmányjogi panasz ügyszáma jelenleg előttünk nem ismert, benyújtásának dátuma: 2022. 08. 01.)

A **VA/ETDR-EOF/2559-5/2021.** és **VA/ETDR-EOF/2559-6/2021.** számú végzésekben hivatkozott, az építetők házának keleti – nem Indítványozók ingatlana felé eső – homlokzatán elvégzett bővítési munkálatokat (a végzésekben: „előszoba”) természetesen nem Indítványozó (2) sérelmezte, arról a bejelentésében egy szót sem ejtett. A hatósági ellenőrzési protokoll okán derülhetett ki, hiszen az első lépés mindig az ÉMO-ban történő ellenőrzés. Tehát Indítványozóknak egyáltalán nem az volt a szándékuk, hogy a szabálytalan bővítés miatt a telekszomszédjukat kellemetlenség, bírság érje, hanem pusztán az önvédelem, elsősorban is Indítványozó (1) védelme.

Mindhárom hatósági eljárást a Vas Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi Osztály 2 – Körmend folytatta le; mind az öt bírósági eljárást a Győri Törvényszék. A bírósági eljárásokban a bíró személyében is azonos volt, úgyhogy az egyik eljárásban tudomására jutott tényt a másokban mint hivatalosan ismert tényt használhatta. Ugyancsak személyében is azonos volt mind az öt perben a hatóság jogi képviselője, a kormányhivatal jogtanácsosa is, aki a tárgybeli **1.K.700.074/2022.** ügyszámú perben benyújtott, VA/HF-JO/1.23/2022.) számú „nyilatkozat” elnevezésű beadványában azt is kifejtette, hogy mindegy, hogy a hatóság építésügyi vagy építésfelügyeleti hatáskörben jár-e el, azaz lényegében a körmendi építésügyi hatóság építésfelügyeleti és építésügyi hatóságként egyazon hatóság (33. sz. 1-2. old.). Mivel ez magának a hatóságnak az álláspontja, melyet a bíróság is elfogadott a tárgybeli **1.K.700.074/2022/9. számú** ítéletéből kitűnően (35. sz. [19]), tényként kezelhető az is, hogy az építésügyi és építésfelügyeleti hatóság nem kettő külön hatóság, hanem ugyanaz az egy hatóság.

Indítványozók a három hatósági eljárás egyikében sem tudtak élni ügyféli jogaikkal: A jókarbantartási-kötelezési eljárásról a hatóság Indítványozókat még csak nem is értesítette, holott az érdemi döntés számukra igen hátrányos rendelkezéseket tartalmazott, s még komoly bírságot is kilátásba helyezett. A fennmaradási engedélyezési eljárásban pedig csak az eljárás befejezése előtt szereztek arról tudomást, hogy ügyfelek egy olyan eljárásban, amely szinte rögtön befejeződik, csak az érdemi döntés meghozatalát követően tudtak élni iratbetekintési jogukkal, viszont ügyféli jogaikkal, így a nyilatkozattételi jogukkal nyilvánvalóan már egyáltalán nem. Különösen nem tudott vele élni az autista Indítványozó (1.), mert számára még támogató igénybevételét is megtagadták. A tárgybeli építésrendészeti eljárásról az autista ingatlantulajdonos Indítványozót nem is értesítették, a haszonélvező Indítványozó (2) ügyféli státuszát megtagadták, az iratbetekintés iránti kérelmét elutasították. Ilyesformán nem is volt olyan hatósági eljárás, amelyben lehetőséget kaptunk volna az ügyféli jogainkkal való élésre. A tárgybeli építésrendészeti eljárásban tehát még egyetlen egy irattal sem rendelkezünk, az ingatlanunkon tartott szemlén felvett jegyzőkönyvvel, a szemlén az ingatlanunkon készített fényképekkel sem. A tárgybeli ügyben felhasznált iratok a későbbiekben kerültek a birtokunkba, amikor is hozzáférési lehetőséget nyitott a hatóság az ÉTDR-en keresztül részben a fennmaradási engedélyezési eljárás, részben a jókarbantartási-kötelezési eljárás irataihoz. Az ügyek befejezése után.

Ezt követően került sor a tárgybeli perekben a keresetlevelek benyújtására.

Az építésrendészeti eljárásban hozott **VA/ETDR-EOF/2559-5/2021.** számú és **VA/ETDR-EOF/2559-6/2021.** számú végzéseket támadó, **1.K.701.316/2021.** ügyszámú per felperesei Indítványozók:

is kértünk az autista tulajdonos további állapotromlásának elkerülése érdekében; a kérelmünket a bíróság elutasította. Az elsődleges kereseti kérelem az ügyféli jogok megsértésével volt kapcsolatos, s Indítványozók mint további ügyfelek bevonásának szükségessége okán kérte a hatósági végzések megsemmisítését. A másodlagos kérelem az alapjogsértések, markánsan az autista Indítványozó (1) jogainak megsértése okán kérte a megsemmisítést vagy hatályon kívül helyezést. Mindkét kérelem a hatósági eljárás megismétlésére irányult (22. sz.). Indítványozó (1) érdekében és kívánságára a keresetlevél kérte tárgyalás tartását, azonban a kérelemnek a bíróság nem adott helyt, tehát tárgyalás tartására nem került sor. Az e perben keletkezett, általunk ismert iratokat a 22-27. szám alatt mellékeljük. Az **1.K.701.316/2021/14.** számú bírói döntés elutasította a kereseti kérelmünket, mely ellen fellebbezésnek helye nincs (27. sz.). Kúriai felülvizsgálatot nem vettünk igénybe.

Az ugyancsak az építésrendészeti eljárásban hozott **VA/ETDR-EOF/2559-7/2021.** számú végzést támadó **1.K.700.074/2022.** számú per felperese Indítványozó (2). A per alatt a keresetlevél hatására a hatóság a **VA/ETDR-EOF/261-3/2022.** számú javító végzésében kijavította az eredeti végzését a körben, hogy az eredetileg építésügyi hatóságra való hatásköri hivatkozást építésfelügyeleti hatóságra való hivatkozásra változtatta. Majd az eredeti végzését a **VA/ETDR-EOF/261-4/2022.** számú módosító végzésében az ügyféli jogállás iránti kérelem (I.) kapcsán mind a rendelkező rész, mind az indoklási rész vonatkozásában módosította a „visszautasítom” kifejezés és tartalom tekintetében „elutasítom” kifejezésre. Az iratbetekintési kérelem (II.) vonatkozásában az eredeti végzés változatlanul maradt, így az „elutasítom” kifejezés mellett változatlan maradt a visszautasításra vonatkozó indokolás és jogszabályi hivatkozás. A hatóság per közben, a **VA/ETDR-EOF/261-4/2022.** számú módosító végzés rendelkező részében nemcsak a címzett Indítványozó (2) ügyféli státusz iránti kérelmét utasította el, hanem az autista Indítványozó (1) tulajdonos ügyféli jogállását is megtagadta (30. sz. 2. old. 3. bek.). A jogerős bírói döntés felperesi kérelem ellenére is hatályban tartotta Indítványozó (1) ügyféli jogállását megtagadó szövegrészt is. Az e perben keletkezett, általunk ismert iratokat a 28-35. szám alatt mellékeljük. Az **1.K.700.074/2022/9.** számú bírói döntés elutasította a kereseti kérelmet, mely ellen fellebbezésnek helye nincs (35. sz.). Kúriai felülvizsgálatot nem vettünk igénybe.

Ekkorra már az autista Indítványozó (1.) rendkívül rossz állapotba került, s ő, aki maga kérte a tárgybeli perben a tárgyalás tartását, a személyes meghallgatást – azzal a céllal, hogyha már a hatóság még a beadványait sem vette figyelembe, előadhassa a bíróságon az álláspontját –, a fennmaradási engedélyezési eljárás tárgyú perben, amelyben a bíróság egyáltalán elrendelte tárgyalás tartását, már nem bírt elmenni. Pedig akkorra már a gyámhivatal támogatót is kijelölt számára, élni is kívánt volna az áhított lehetőséggel – de nem volt (és most sincs) ereje (51. sz., 52. sz.). Nagyon sürgős lenne a számára elviselhetetlen helyzetet megoldani, mert már végképp nem bírja a környezeti megterhelést. Amennyiben a döntések megsemmisítésre kerülnének, s új hatósági eljárás indulna, volna egy kis esély arra, hogy a szomszédos építetők a füstöléssel, a klímazajjal, az ablakon való zaklató átbámulással, átkiabálásokkal felhagyjanak, hiszen nem lehet eleve kizárni, hogy a hatóság mégiscsak észlelni és jogilag minősíteni fogja pl. az új kémény, a klímakészülék, az új ablak szabálytalanságát. Ezért kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy szíveskedjék soron kívüli vagy legalább gyorsított eljárásban tárgyalni az ügyünket.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítettük, sőt valójában még azokon is messze túlléptünk, amikor is szinte könyörögtünk különféle hatóságoknak az autizmussal élő indítványozó állapota további romlásának elkerülése érdekében.

A **VA/ETDR-EOF/2559-5/2021.** számú hatósági végzés külön jogorvoslattal nem támadható, a

ket

bíróság előtt megtámadtuk, a bíróság **1.K.701.316/2021/14.** számú jogerős ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye, az rendes jogorvoslattal már nem támadható.

A **VA/ETDR-EOF/2559-7/2021.** számú hatósági döntés, az azt kijavító **VA/ETDR-EOF/261-3/2022.** számú és a **VA/ETDR-EOF/261-4/2022.** számú módosító döntés ellen fellebbezésnek helye nincs; a döntéseket Indítványozó (2.) bíróság előtt megtámadta, a bíróság **1.K.700.074/2022/9.** számú jogerős ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye, az rendes jogorvoslattal már nem támadható.

Mindkét bírói döntés ellen csak a kúriai felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat igénybevétele lehetséges. Az Ügyrend 32. §-a értelmében a jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Ezen túlmenően: ügyünkben legelsősorban alapjogi sérelmek következtek be, melyek vizsgálatára elsődlegesen a tisztelt Alkotmánybíróság hivatott, következően hatékony jogorvoslatot a tisztelt Alkotmánybíróságtól mint végső magyar fórumtól remélhetünk. **A két bírói döntés egyike kapcsán sincs folyamatban a Kúria előtt felülvizsgálati eljárás; egyéb jogorvoslati eljárás vagy perújítás sincs folyamatban.**

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírói döntések postai úton történő kézbesítésének időpontja: **2022. július 15.** Az alkotmányjogi panaszunk postára adásának dátuma: **2022. szeptember 12.** (hétfő). Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti **határidő** (az alkotmányjogi panasz benyújtására az alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) **megtartásra került.**

d) Az indítványozók érintettségének bemutatása

Indítványozók az építésrendészeti eljárásban vizsgált építtetők közvetlen telekszomszédjai: Indítványozó (1) mint a szomszédos telek tulajdonosa, Indítványozó (2) mint a szomszédos telek hasznélvezői jogosultja.

Indítványozók az **1.K.701.316/2021.** számú perben mint a **VA/ETDR-EOF/2559-5/2021.** számú és a **VA/ETDR-EOF/2559-6/2021.** számú hatósági végzés ellen keresettel élők felperesek voltak, az **1.K.701.316/2021/14.** számú bírói döntés Indítványozók keresetét utasította el.

A Győri Törvényszék **1.K.701.316/2021/14.** számú jogerős ítélete Indítványozók egyedi ügyében hozott érdemi döntés, melynek következtében Indítványozók alapjogai sérültek. **Következően Indítványozók érintettsége kétségen kívül fennáll.**

Indítványozó (2) az **1.K.700.074/2022.** számú perben mint a **VA/ETDR-EOF/2559-7/2021.** számú hatósági végzés ellen keresettel élő felperes volt, az **1.K.700.074/2022/9.** számú bírói döntés Indítványozó (2) keresetét utasította el. A hatóság per közben kiadmányozott **VA/ETDR-EOF/261-4/2022.** számú módosító végzése Indítványozó (1) ügyféli jogállását is megtagadta: „A szomszédos ingatlan tulajdonos és hasznélvező ügyféli jogállását az építésrendészeti eljárásban az alábbiak miatt nem tudtam megállapítani:”. Az **1.K.700.074/2022/9.** számú bírói döntés Indítványozó (1) ügyféli jogállását elutasító ezen mondatot is kimondottan hatályban tartotta lényegében azzal érvelve, hogy nincs jelentősége, így a már rendes bíróság előtt megtámadhatatlan hatósági döntés Indítványozó (1) ügyféli jogállására nézvést is res iudicata. Ezen túlmenően: Indítványozó (1) egyedül, még támogató segítségével sem tudna élni ügyféli jogaival, szüksége van arra, hogy Indítványozó (2) legyen az ügyfél-társa, pertársa, következően Indítványozó (2) ügyféli jogállását megtagadó döntés Indítványozó (1) ügyféli jogait is ellehetetleníti.

A Győri Törvényszék **1.K.700.074/2022/9.** számú jogerős ítélete Indítványozó (2) egyedi ügyében hozott

következtében Indítványozók alapjogai sérültek. **Következően Indítványozók érintettsége kétségen kívül fennáll.**

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, továbbá a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés is

A kérdéskör a „**2. b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása**” című fejezetben került bemutatásra és részletes indokolásra az egyes alapjogsértésekből való levezetéssel, azokkal való összefüggésben, mind a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, mind az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés kapcsán. Ez utóbbi két kérdéskör kapcsán merül fel: 1) tisztességes eljáráshoz való jog, ügyféli jogok és hatékony jogorvoslathoz való jog, 2) fogyatékkal élők jogai).

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

A bírói döntést érdemben befolyásolóan megsértett alapjog:

XXVIII. cikk

(1) Mindenkiné joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

A megsértett alapjog további alapjogokkal való kapcsolata:

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz /.../

III. cikk

(1) Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni /.../

IV. cikk

(1) Mindenkiné joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

VI. cikk

(1) Mindenkiné joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, /.../ tiszteletben tartsák. /.../

(2) Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalját.

XIII. cikk

(1) Mindenkiné joga van a tulajdonhoz /.../. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkiné bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a /.../ a fogyatékkal élőket.

XX. cikk

(1) Mindenkiné joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország /.../ valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

XXI. cikk

(1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

(2) Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt - törvényben meghatározottak szerint - helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.

XXII. cikk

(1) Az állam jogi védelemben részesíti az otthont. Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa.

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

XXV. cikk

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.

Az Alaptörvény egyéb rendelkezéseire való hivatkozás

Nemzeti hitvallás (Preambulum)

Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.

Valljuk az elesettek és a szegények megsegítésének kötelességét.

Valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.

B) cikk

(1) Magyarország /.../ jogállam.

C) cikk

(3) Az Alaptörvény és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására az állam jogosult.

Q) cikk

(2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

R) cikk

(1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.

(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

(3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

(4) Magyarország alkotmányos önazonosságának és keresztény kultúrájának védelme az állam minden szervének kötelessége.

T) cikk

(1) Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg.

15. cikk

(1) A Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. A Kormány az Országgyűlésnek felelős.

(2) A Kormány a közigazgatás legfőbb szerve, törvényben meghatározottak szerint államigazgatási szerveket hozhat létre.

25. cikk

(2) A bíróság dönt /.../ a közigazgatási határozatok törvényességéről, /.../

26. cikk

(1) A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve /.../

28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása – 1. e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, továbbá a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés is

Az Alaptörvény **I. cikke** alapján az AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak védelme az állam elsőrendű feladata, amely nem ún. államcél, hanem kimondott kötelesség. Az állam minden szervének, minden hatalmi ágának, következően a bíróságnak is kötelessége, s mint ilyen a másik oldalon, az ember (állampolgár) oldalán jogot generál. Jogot arra, hogy sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait az állam védelmezze.

Az alapjogokat az Alaptörvény tartalmazza, az Alaptörvény az **R) cikk** értelmében mindenkire kötelező, a **28. cikk** értelmében a bíróságok a jogértelmezésük során az Alaptörvénnyel összhangban kötelesek a jogszabályokat értelmezni. A **26. cikk (1)** bekezdése azt is jelenti, hogy a bírák alá vannak rendelve a törvénynek, a contra legem döntés különösen az alapjogok tekintetében sérti a **B) cikk (1)** bekezdését, hiszen végeredményben a jogállamiság sérelme, amely nem csak a jogalkotói tevékenység során valósulhat meg, hanem a jogalkalmazói tevékenység során is. Amennyiben a contra legem döntés alapjogot is sért, már egyértelműen contra constitutionem.

Az Alkotmánybíróság – különösen az utóbbi években – követett gyakorlata szerint a **28. cikk** e körben való megsértése, azaz a jogszabályok nem az Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése alkotmányellenessé teszi a bírói döntést, s okot ad annak megsemmisítésére. Lévéen ez sem pusztán csak államcél, a másik oldalon, az ember (állampolgár) oldalán ez is jogot generál: jogot arra, hogy a bíróságtól a fél az Alaptörvénnyel nem ellentétes döntést várjon el. A **Q) cikk. (2)** bekezdése sem pusztán azt jelenti, hogy a nemzetközi jogi kötelezettségek teljesítése érdekében a jogalkotó kötelessége a nemzetközi jog és a hazai jog összhangjának biztosítása, hanem hogy – a mondat nyelvtani értelmezéséből is következően – a jogalkalmazónak is. Különösen, ha a **Q) cikk. (3)** bekezdése alapján a szóban forgó nemzetközi jog kihirdetésre is került, azaz a magyar jogrendszer része. Ez azt is jelenti, hogy amennyiben a kihirdetett nemzetközi jog alapjogokat, sőt alanyi jogokat garantál, akkor az adott nemzetközi jog megsértése az Alaptörvény megsértése is. Ez még abban az esetben is így van, ha az adott nemzetközi jogban biztosított alanyi jog nem került külön nevesítésre az Alaptörvényben, hiszen a kihirdetett nemzetközi jogban konkretizált alanyi jog megsértése, figyelmen kívül hagyása magának a nemzetközi jognak a negligálása, s mint ilyen nemcsak a **Q) cikk** megsértését eredményezi, hanem a tisztességes eljáráshoz való alapjogot is sérti.

Nagyon nagy szomorúságunk, hogy az 1.K.700.115/2022. számú bírói döntés ellen 2022. augusztus 01. napján betérjesztett alkotmányjogi panaszunkban sérelmezett alapjogsértéseket ismét sérelmeznünk kell, köztük még az élethez való jog sérelmét is. Valami elképesztő, hogy a döntéseket hozó hatóság rutinból sérti meg az alapjogokat, s ugyanezt teszi a bíróság is. Kezdjük úgy érezni, hogy az Alaptörvény írott malaszt, s az Alaptörvényre hivatkozók érvei nem érik el a bírói ingerküszöböt sem. Különösen nem a fogyatékkal élők jogaival kapcsolatosan, ami sajnos arra enged következtetni, hogy a védendő embercsoport nemcsak védtelen, hanem majdnem céltábla. Lévéen gyöngé és eszköztelen, a legkönnyebb az ő jogaikat sérteni, hiszen majdnem borítékolható, hogy úgysem tudnak ellene tenni semmit. Mivel mi olyan szerencsétlen helyzetbe kerültünk, hogy ugyanazon hatóságnál három, ugyanazon bíróságnál öt ügyünk keletkezett, s mivel mindegyik ügyünkben ugyanazon alapjogsértések történtek, erősen úgy tűnik,

A BÍRÓI DÖNTÉSEK ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉGÉNEK INDOKOLÁSA

I. A BÍRÓI DÖNTÉSEKET ÉRDEMBEN BEFOLYÁSOLÓ ALAPJOGSÉRELMEK

A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme – **XXVIII. cikk (1)** a **XXIV. cikk (1)** bekezdését is érintően

A tárgybeli **1.K.701.316/2021/14.** számú bírói döntés (is) teljességgel mellőzte a kereseti kérelem vizsgálatát, mintha az nem is létezne. A kereseti kérelmünk így hangzik (22. sz. 10-11. old.):

„Szíveskedjék a tisztelt Törvényszék a támadott végzéseket megsemmisíteni az Ákr. 123. § (1) g) pontja alapján, mivel az eljárásba további ügyfél bevonásának lett volna helye, s szíveskedjék az elsőfokú hatóságot új eljárásra utasítani.

Vagy szíveskedjék a tisztelt Törvényszék a támadott végzéseket súlyos eljárási hibák, a tényfeltárás elmulasztása, az ágazati anyagi jog negligálása, alapjogsértések, legfőképp 1. rendű felperes hátrányos megkülönböztetése – úgymint: sajátos igényeinek mellőzése és az észszerű alkalmazkodás, valamint az előnyben részesítés megtagadása – okán hatályon kívül helyezni és az elsőfokú hatóságot új eljárásra utasítani.”

Mármost az elsődleges kereseti kérelmünk még csak meg sem jelenik a bírói döntésben, arra utalást sem tartalmaz az ítélet, hogy ügyfélként be kellett volna-e vonnia bennünket a hatóságnak az építésrendészeti eljárásba, vagy sem. Az elsődleges kereseti kérelmünk tehát mellőzésre került, melynek nyilvánvaló oka van. Azon túlmenően, hogy már kezdjük megszokni, hogy a bíróságot nem érdekli a kérelmünk, itt legelsősorban Indítványozó (1.) ügyféli jogainak vizsgálat és ítélet nélküli megvonásáról van szó oly módon, hogy az valahogy mégis többé nem vitatható *res iudicata* legyen. A másik tárgybeli, **1.K.700.074/2022/9.** számú bírói döntés a VA/ETDR-EOF/2559-7/2021. számú VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú módosító hatósági döntést bírálta el, tartotta hatályban, amelyben konkrétan ez a mondat szerepel (30. sz. 2. old. 3. bek.):

„A szomszédos ingatlantulajdonos és hasznélvező ügyféli jogállását az építésrendészeti eljárásban az alábbiak miatt nem tudtam megállapítani:”

A „szomszédos ingatlantulajdonos” kétségtelenül Indítványozó (1.), aki ebben – az **1.K.700.074/2022.** számú – perben kivételesen nem is volt fél. Az **1.K.701.316/2021.** számú perben benyújtott védíratra beterjesztett nyilatkozatunkban mindketten sérelmeztük is (26. sz. 11. old.), az **1.K.700.074/2022.** számú perben pedig Indítványozó (2.) tette szóvá kioktatást is kérve (32. sz. 11-12. old.; 12. old.). Az **1.K.700.074/2022/9.** számú bírói döntés „szóhasználat”-ra hivatkozik ([14]), holott Indítványozó (2.) nem holmi szóhasználat ügyében kérte a bírói állásfoglalást arról, hogy szükséges-e perbevonni Indítványozó (1) ingatlantulajdonost, hanem azért, mert Indítványozó (1.) jogairól végleges döntést hozott a hatóság anélkül, hogy a döntés ellen bármilyen jogorvoslat nyitva állna előtte. Az pedig nem olyan egyszerű, ahogy a bírói döntés állítja, miszerint a hatósági döntésből egyértelmű, hogy az csak a hasznélvezeti jogosult Indítványozó (2.) ügyféli jogállását tagadta meg ([27]), hiszen nemcsak a rendelkező rész, hanem az indokolási rész is a végleges hatósági döntés része, a mondat viszont nem is az az indokolási részben, hanem a rendelkező részben szerepel. A mondatot hatályban tartó bírói döntés pedig ítélt dolog. Különösen az, ha a bíróság nem változtatja meg még e körben sem a hatósági döntést, nem semmisíti meg vagy nem helyezi hatályon kívül legalább ezt a mondatot.

Mivel a bíróság nem volt hajlandó még arra sem, hogy egy olyan perben, amelyben Indítványozó (1) kivételesen részt sem vesz, legalább azt megakadályozza, hogy a perben hozott hatósági döntés az ő ügyféli jogosultságát is megvonja, megsértette Indítványozó (1) tisztességes eljáráshoz való jogát. Bár szó szerint véve még ezt sem igazán mondhatjuk, hiszen eljárás sem volt e körben vele kapcsolatban. **A XXVIII. cikk**

(1) bekezdésének sérelme érdemben befolyásolta az 1.K.700.074/2022/9. számú bírói döntést, hiszen Indítványozó (1) jogaival kapcsolatosan is ítélt dolog keletkezett ítélet nélkül.

Ha viszont azt tennénk fel, hogy a bírói döntés helytállóan állapítja meg, hogy a VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú módosító döntés a fentebb idézett mondat ellenére sem vonatkozik Indítványozó (1.) ügyféli jogainak megtagadására, akkor már végképp értelmezhetetlen, hogy az **1.K.701.316/2021/14.** számú bírói döntés miért nem tért ki az elsődleges kereseti kérelemre még csak futtában sem. Legalább Indítványozó (1.) kapcsán, aki az **1.K.701.316/2021.** számú perben benyújtott nyilatkozatunkban a maga módján is megfogalmazta a kereseti kérelmeinket (26. sz. 6. old.):

„Azt szeretném, hogy a hatóság vizsgálja meg még egyszer az ügyet, a megismételt eljárásban én is ügyfél lehessen, támogatót vehessen igénybe, támogatóm segítségével előadhassam a szempontjaimat, megismerhessem az iratokat, engem a hatóság soha többé ne kicsinyeljen le, vegyen figyelembe engem is, könnyen érthető módon írjon nekem, hogy én is megértsem, tartsa tiszteltben a jogaimat, biztosítsa az észszerűen alkalmazkodást.”

Ha netán a kereseti kérelem keresetlevélben történő megfogalmazása értelmezési nehézséget okozott a bíróság számára, ezen mondatok értelmezését ugyan mi gátolta meg? Indítványozó (1.) ügyfél szeretne lenni az építésrendészeti eljárásban, amelyről őt még csak nem is értesítette a hatóság. Az a minimum, hogy a bíróság vizsgálja legalább azt a kérdést, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: **Ákr.**) **10. § (2)** bekezdése és az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: **Elj. r.**) **4. § (1)** bekezdése alapján ügyfél-e, pontosabban ex lege ügyfél-e Indítványozó (1.). Nincs olyan jogszabály, amelyre a perekben alperesi hatóság szeretett hivatkozni, s amelyet a bíróság is átvett, miszerint az építésfelügyeleti / építésrendészeti eljárásban mint hivatalóli eljárásban korlátozottabb a telekszomszéd ügyféli jogállása, mint az engedélyezési eljárásban. Ellenkezőleg: az Elj. r. 4. §-a a III. fejezet élén helyezkedik el, a III. fejezet címe pedig így szól:

„Építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárások közös szabályai”

Maga a konkrét jogszabály pedig imígyen:

„4. Ügyféli kör

4. § (1) Az építésügyi hatóság engedélyezési és tudomásulvételi eljárásában, az építésfelügyeleti hatóság építésrendészeti eljárásában külön vizsgálat nélkül ügyfélnek minősül az építető és az építési tevékenységgel érintett telek – az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendelet szerinti mezőgazdasági birtoktest esetén az ahhoz tartozó valamennyi telek, építmény, építményrész tulajdonosa.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően az építésügyi és az építésfelügyeleti hatósági eljárásokban minden esetben vizsgálni kell az ügyféli jogállását annak, akinek az építési tevékenységgel érintett telekre, építményre vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.”

A kereseti kérelem külön hivatkozott is az „érintett telek” Alkotmánybíróság által kimunkált értelmezésére, konkrét példának fölhozva a **3278/2019. (XI. 5.) AB határozatot** [34.; 49. stb.], miszerint az „érintett telek” a közvetlenül szomszédos telek is (22. sz. 11. old.). A hivatkozott AB-döntésben kimondottan a telekszomszéd haszonélvezőkről volt szó, s így Indítványozó (2.) ügyféli státuszára is vonatkoztatható, Indítványozó (1.) viszont a telekszomszéd tulajdonos, tehát rá az **Elj. r. 4. § (1)** bekezdése vonatkozik. Mivel ez kógens jogszabály a jogszabályszövegből is következően a mérlegelés kizárt. Esetleg az

Alkotmánybíróság „érintett telek”-re vonatkozó értelmezését lehetne csak a jelen ügyben nem alkalmazandónak minősíteni, már amennyiben ennek a bíróság igen alapos indokolását adja. Persze nem kell alapos indokolás, sőt semmilyen indokolás sem, amennyiben a bíróság a kereseti kérelmet teljes egészében figyelmen kívül hagyja. Ez esetben nem kell az Alkotmánybíróság értelmezésével szembemennie vagy azzal bajlódnia, elegendő „csak” az Alaptörvényt durván megsértenie. Az Alaptörvény **XVIII. cikk (1)** bekezdésében garantált abszolút alapjog a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, amelynek minimális eleme, hogy a bíróság vizsgálja meg, tárgyalja a kereseti kérelmet, hiszen ha nem teszi, nincs is szükség a bíróságra. Eleme, hogy a bíróság döntést hozzon a kereseti kérelemről, a döntését pedig indokolja. Mivel a szóban forgó esetben egyáltalán nem hozott döntést, a nem-létező döntést nyilvánvalóan nem is indokolta – ez azonban nem csökkenti az alapjogsértést. Ellenkezőleg: a végletekig növeli.

Mivel a nem-döntés maga a döntés, a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelme érdemben befolyásolta a bírói döntést (helyesebben: a nem-döntés döntését).

Annyi mindenképpen elvárható a bírói döntéstől, hogy ugyan vizsgálja már meg az elsődleges kereseti kérelmet, vagyis állapítsa meg, hogy Indítványozó (1.) ügyféli jogosultságának jogellenes megvonása történt-e, azaz az építésrendészeti eljárásba további ügyfél bevonására lett volna-e szükség. Mert ha igen, akkor az **Ákr. 123. § (1) g)** pontja alapján a hatósági döntést meg kell semmisíteni, mivelhogy az a törvény erejénél fogva semmis. És éppen az **Ákr. 123. § (1) g)** pontja alapján történő megsemmisítést kérték Indítványozók a keresetükben. Csak hát nem kaptak rá választ.

Az **1.K.701.316/2021/14.** számú bírói döntés igen lakonikusan fogalmaz, amikor is csak ennyit ír a kereseti kérelemről: „Felperesek keresetükben a végzések megsemmisítését és alperes új eljárásra kötelezését kérték” [5]. Ez tényszerűen így is van, csakhogy nem annak okán, amire hivatkozva elutasítja a kérelmet, mármint hogy: „Amennyiben az ellenőrzés eredményeképpen a hatóság jogszabálysértést nem tapasztal, nem köteles eljárást indítani, és az nem is kényszeríthető ki” [18]. Könyörgöm: hiszen volt eljárás! Konkrétan építésrendészeti eljárás, amelyben Indítványozók nem vehettek részt ügyfélként, nem tudták előadni a szempontjaikat, nem tehettek nyilatkozatot, nem nyújthattak be kérelmet, s amelynek létéről Indítványozó (2) több beadványát követően értesült csak, Indítványozó (1) értesítésére pedig még csak sor sem került, az eljárás egyáltaláni létéről a fennmaradási engedélyezési eljárásról szóló, neki címzett végzésből értesült (VA/ÉTDR-ÉOF/3124-2/2021.). Olyan kereseti kérelem nem volt, amelyben Indítványozók azt kérték volna, hogy a hatóság indítson eljárást, hanem csak olyan volt, hogy a hatóság ismételve meg a megszüntetett eljárást, mert a jogaikkal való élést a hatóság megakadályozta. E kérelmet is megfogalmazta Indítványozó (1) is a keresetlevélben (22. sz. 16. old.):

„Azt szeretném, hogy a hatóság vizsgálja meg még egyszer az ügyet.”

Az is a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértése, ha a bíróság gyárt egy kereseti kérelmet, majd annak nem létező érveit szépen megcáfolja, s a nem létező kérelmet elutasítja. Az Alaptörvény **XVIII. cikk (1)** bekezdésének megsértését eredményezi a fiktív kereseti kérelem elutasításának indokolása is, mely a szóban forgó ügyben még egyszer előfordult. Az **1.K.701.316/2021/14.** számú bírói döntés [21] bekezdése az előző elutasítási okok röpké indokolásaihoz képest feltűnően hosszan indokolja, hogy miért alaptalan felperesek azon kereseti kérelme, amely a támogató igénybevételre vonatkozó eljárási rendelkezések megsértését sérelmezi. A kereseti kérelem egyértelműen megmondja, hogy nem a támogatóval kapcsolatos jogsértések okán kéri a megsemmisítést, hanem az **Ákr. 123. § (1) g)** pontja alapján. Ezen is túlmenően: Volt ugyan a támogató kérdéskörével kapcsolatos kereseti kérelem, azonban nem ebben az ügyben, hanem a fennmaradási engedélyezési eljárással kapcsolatos ügyben

jogainak gyakorlásában megakadályozott ügyfél volt. Azaz éppen a tárgybeli ügyben nem volt ilyen kérelem, mégpedig azért nem, mert támogatóra értelemszerűen Indítványozó (1) szorul, aki pedig még csak értesítést sem kapott az eljárás létéről, nemhogy támogatót igénylő ügyfél lehetett volna. Ha valaki nem tudja, hogy van eljárás, amelyben ő elvileg ügyfél lehetne, értelemszerűen nem is kérhet támogatót, következően a hatóság a támogató igénybevételét el sem lehetetlenítheti. Amit Indítványozó (1) a támogató igénybevételével kapcsolatban kért, az a megismételt eljárásra vonatkozik, nem pedig a hatóság perben támadott döntésére, s nem a keresetlevélben kérte, hanem a védíratra adott nyilatkozatban. S azon okból csak akkor, mert addigra már tudomására jutott, hogy bár két eljárásban is ügyfél volt már, de egyikben sem élhetett ügyféli jogaival, és egyikben sem tette lehetővé a hatóság, hogy támogató álljon mellette. Tehát nem is vitatta a hatóság támogatóval kapcsolatos meg sem történt eljárását, ill. a hatósági döntés ezzel kapcsolatban nem is létező pontját, mivel a kérdéskör a tárgybeli hatósági eljárásban fizikailag fel sem merülhetett. Az egész keresetlevélben mindösszesen háromszor fordul elő a „támogató” szó, ebből kétszer pusztán a szóban forgó bírósági perre vonatkozóan és kimondottan a jövőre értendően (22. sz. 1. old.; 5. old.):

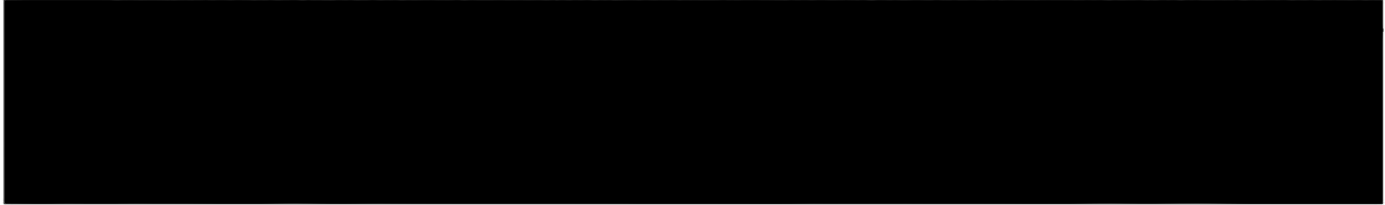
„Támogató: Jelenleg még nincs kijelölve, 1. rendű felperes igényli és kérelmezi a támogatott döntéshozatalt.”

„A tárgyaláson szíveskedjék biztosítani, hogy a támogató az esetleges értelmezési, kifejezési, döntési problémák kapcsán 1. rendű felperes segítségére lehessen.”

Egy esetben jogsérelemre utalóan, mely jogsérelem nem a bírósági eljárás tárgyát képező hatósági ügyben, tehát nem az építésrendészeti ügyben következett be, hiszen abban a hatóság nem is tette lehetővé, hogy Indítványozó (1) ügyfél lehessen, hanem a fennmaradási eljárási ügyben, amelyben megkésetten ügyfél volt kiűresített jogokkal. Nem a kereseti kérelem indokolásaként, hanem az (egyébként elutasított) azonnali jogvédelem iránti kérelem indokolásaként (22. sz. 4. old.):

„A fennmaradási engedély birtokában a tárgybeli ingatlan lényegileg használatbavételi engedélyt kapott, a felperesek számára valódi és hatékony jogorvoslat (a fentebb kifejtettek figyelembevételével) e téren nem áll rendelkezésre, s a jelenlegi jogsértő állapot a tárgybeli ingatlan nyugati homlokzatán és oldalán pusztán a fennmaradási engedély következményekén fennmarad. I. rendű felperes az ügyféli jogállása ellenére egyébként részt venni sem tudna a fennmaradási eljárásban, mivel támogatott döntéshozatal nélkül nem képes az ügy teljes átlátására, intézésére, nyilatkozatok és kérelmek benyújtására. Két alkalommal is kérelmezte alperesi hatóságnál, hogy a hatóság függessze fel az eljárást addig, ameddig a gyámhivatal ki nem rendeli a támogatót (EPAPIR-20 211 208-14 912; EPAPIR-20 211 214-13 119), azonban választ nem kapott. Félő, hogy a jogai nemcsak a perbevitt eljárás kapcsán, hanem a fennmaradási eljárás kapcsán is teljes mértékben megvonásra kerülnek, miáltal védtelen és védekezésképtelen marad egy olyan ügyben, amely az ő jogait és jogos érdekeit közvetlenül érinti, a helyzetét, állapotát, egészségét negatív irányba módosítja.”

A kereseti kérelemként már csak azon okból sem jelenhetett meg, mert a keresetlevél 2021. december 15. napi keltezésű, mely napon alperesi hatóság VA/ÉTDR-ÉOF/3124-9/2021. számú határozatával lezárta a fennmaradási engedély iránti eljárást, tehát Indítványozóknak nem is lehetett tudomása arról, hogy alperesi hatóság Indítványozó (1) támogatóra vonatkozó kérelmeit is figyelmen kívül fogja hagyni. Egyelőre csak arról volt szó, hogy azokat meg sem válaszolta. Mivel ilyesformán a támogatott döntéshozatalhoz való jogot a tárgybeli eljárásban alperesi hatóság fizikailag nem is sérthette meg, s mivel ez irányú kereseti kérelem nem is létezett, a hosszas bírói okfejtés sajnálatos következtetéshez vezet(het).

kérdés, ugyanis alperesi hatóság hozta be védirataiban (23. sz. 7-8. old.; 24. sz. 8. old.). Alperesi hatóság ugyanis összekeverte mind a hatósági ügyeket, mind a bírósági pereket: a védirata keltezéséből is következően pont a védiratai megfogalmazásakor, 2021. január 14. napján hozta meg alperesi hatóság a jókarbantartási kötelezéssel kapcsolatos VA/ETDR-EOF/203/2022. számú határozatát, mely eljárásban Indítványozók ügyféli jogok nélküli ügyfelek voltak oly módon, hogy magáról az eljárásról sem értesültek, mégis súlyos kötelezettséggel terhelte őket a hatóság. Az üggyel kapcsolatban merült föl a támogató kérdésköre, s ugyancsak hangsúlyos lett a VA/ÉTDR-ÉOF/3124/2021. ügyszámú fennmaradási engedélyezési eljárásban is, amelyben Indítványozók ügyféli jogaikkal való élésre lehetőséget nem kapó ügyfelek voltak, s amelyben Indítványozó (1) támogató igénylésével kapcsolatos kérelmeket is benyújtott alperesi hatósághoz (45. sz.; 46. sz.):

„Legyenek szívesek a szomszédokkal kapcsolatos fennmaradási engedély ügyet felfüggeszteni, mert én egyedül nem tudom, mit kell csinálni, vagy hogy kell beszélni és írni erről, ezért szeretném, ha az ügyben támogatót kapnék a gyámhivaltól. Ügyfél akarok maradni, mert nekem nagyon fontos, hogy azok a szomszédok ne bántassanak, a csúnya gépük ne zajongjon, meg a füstöt se kelljen beszívnom, hogy ne kelljen mindig félnem. Addig kérem a felfüggesztést, ameddig a gyámhivatal nem rendel ki nekem támogatót.”

„Megint kérem, hogy legyenek szívesek az eljárást felfüggeszteni addig, amíg nem lesz támogatóm. Legyenek szívesek válaszolni, mert nem válaszoltak az előző levemre sem. Legyenek szívesek úgy válaszolni, hogy én is értem. Legyenek szívesek ne engedni, hogy a szomszédok engem bántsanak a klímájuk meg a kazánjuk géphangjával, a kéményfüsttel, az ablakaikkal, amelyekeken mindig átbámulnak és nem engednek engem a saját házamban nyugodtan élni, s ne engedjék, hogy a szennyvízvezetékük itt legyen a földön, mert kifolyhat belőle a piszkos dolog az én udvaromra, és fertőzést is kaphatok. Legyenek szívesek ne engedni, hogy bejöjjenek az udvaromba és kiabáljanak, mert félek tőlük. Legyenek szívesek megmondani nekik, hogy én ezt a házikómat nem adom el nekik, és hogy engem innen nem üldözhetnek el, mert én itt maradok, mert ez az enyém.”

Alperesi hatóság tehát a védirataiban ezen ügyekre koncentrálva keverte a kereseti és egyéb kérelmeket, Indítványozók pedig a védiratra válaszul fogalmazták meg nyilatkozatukban az álláspontjukat a támogatott döntéshozatallal kapcsolatban is (26. sz.). A bíróság egészen nyilvánvalóan nem a keresetlevelet olvasgatta, hanem szinte kizárólag alperesi hatóság védiratait, így hozta saját magát abba a védhetetlen helyzetbe, hogy nem a kereseti kérelmekről döntött, hanem elsősorban is alperesi hatóság védiratáról. Jellemző, hogy az 1.K.701.316/2021/14. számú ítélet jogi indokolása alperesi hatóság védiratának megválaszolása a körben is, hogy miért nincs helye a kereset érdemi vizsgálat nélküli visszautasításának ([13]; [14]), ami arra utal, hogy a bíróság alperesi hatóság felvetéseire fókuszált, miközben mellőzte nemcsak Indítványozók érveinek, hanem még a kereseti kérelmeknek vizsgálatát is. Sajnálatos mód az a látszat keletkezik, mintha a bíróság alperesi hatóság valós vagy feltételezett elvárásainak szándékozna megfelelni. Holott pedig nem azoknak kell megfelelnie, hanem az Alaptörvény elvárásainak.

Meg kell jegyeznünk, hogy a bíróság nem csak erősen alperesi hatóságra koncentrált, hanem igen elnéző is volt vele. Közismert, vagy legalábbis annak kell lennie, hogy a felek kötelesek valós tényeket állítani, másként fogalmazva nem állíthatnak valótlan tényeket. Egykor, főként a polgári perekben aktív perbeli hazugságnak mondták, ha a fél a legjobb tudomása ellenére valótlan tényt állított, s ezt bíróság elvileg szankcionálta is. A fennmaradási engedélyezéssel kapcsolatos 1.K.700.005.2022. számú per tárgya az építetők házának keleti oldalán megvalósított bővítmény volt, amelyet először előszobának, majd tárolónak neveztek. Számunkra nem az elnevezés volt a lényeges a perben, hanem az, hogy a

kazán fűt. A radiátorról azért volt információnk, mert látható a tervezőmérnök által készített, az ÉTDR-be feltöltött képeken (16. sz.). A perben ez releváns tény volt, mivel ez az egyik olyan tény, amely kapcsolódási pontot jelent a jogainkat közvetlenül sértő új kéménnyel. Nos: alperesi hatóság egyszerűen azt állította írásbeli beadványában, hogy a bővítményben nincs is fűtés. De van: ott van a képeken, mely képek nyilvánvalóan alperesi hatóság birtokában vannak, hiszen ő adta ki a fennmaradási engedélyt, meg aztán az ÉTDR-ben is megtalálhatók. Tisztességes bírósági eljárásban ilyesmiért a bíróság minimum figyelmeztette volna a felet. Ezt azonban szó nélkül tűrte – igaz, hogy mindegy is volt, mert az érveink, bizonyítékaink ezen perben sem érdemelték ki még egy bírói félpillantást sem, nemhogy mérlegelést. Vagy egy másik: mind az **1.K.700.005.2022.** számú perben, mind a tárgybeli **1.K.701.316/2021.** számú perben alperesi hatóság egyetlen fényképet közölt a védirataiban, amelyen a tárgybeli ingatlan telkünkre néző régi ablaka látszik, s ezzel illusztrálta, hogy az általunk sérelmezett ablak már időtlen idők óta megvan, tehát nem intézkedhet ezzel kapcsolatban (VA/HF-JO/1-8/2022., 23. sz. 6. old.; VA/HF-JO/1-9/2022., 24. sz. 6. old.). Miközben pontosan tudta, hogy mi nem erről az ablakról beszélünk: az általunk sérelmezett ablak egészen új, az építető nyilatkozatából kiindulva 2020 tavaszán készülhetett (lásd: 6. sz.; 10. b) sz. 46–48. old.). Egy emberi tartózkodásra nem alkalmas, alacsony, disznóvágó-füstölő célú melléképítményt építettek át építetők funkcióváltó átalakítással konyha-étkezővé, az eredeti rendeltetését megváltoztatva. A régi melléképítményen volt ugyan egy régi ablak, de ezen az ablakon nem lehetett kilátni, mivel fehér festékkel volt bemázolva, s az építmény egyébként sem emberi tartózkodási célú volt. Az új ablak peremmagassága kb. 1 méter (sic!), nyílófelülete kb. 90x90 cm-es, rajta ki lehet látni, az ablakot ki lehet nyitni: egyenesen a tőle 40-50 cm-re lévő telkünkre, sőt be lehet látni még a házunk ablakán is. A bíróság azonban nem méltatott bennünket arra, hogy legalább egy futó pillantást vessen a képekre: ha nem is azokra, amelyeket mi fotóztunk, legalább a Google utcaképére vagy legalább azokra, amelyeket maga alperesi hatóság készített a helyszíni szemlén. Vagy legalább arra, hogy mélyebben merüljön bele a védiratokba, mert a szövegekből csak-csak kiderül, hogy alperesi hatóság igazából nem is füllent, csak csúsztat, hiszen mégiscsak az új ablakot tárgyalja, csak másik ablakról készült képpel. Vagyis hogy magát a tényt végeredményben mégsem tagadja. Hasonló a szennyvízvezeték esete is: a védiratok rendre állítják, amit a tárgybeli VA/ETDR-EOF/2559-5/2021. számú és VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. számú végzések az építető nyilatkozataként idéznek (9. sz. 2. old.; 11. sz. 2. old.): „A szomszédos ingatlan felé történt kivezetések az ingatlan megvásárlásakor már ebben az állapotban voltak.” Alperesi hatóság a perekben csúsztatással rávitte a mondatot a szabad földön lévő, szemmel láthatóan is új szennyvízvezetékre, pedig nem is arról van szó. Ráadásul alperesi hatóság szükségképpen rendelkezik az ingatlanunkról 2015-ben készült képekkel, hiszen akkor még szükséges volt a használatbavételi engedély, amelynek része volt a közlekedési hatóság mint szakhatóság számára a vendégparkolóról készített kép, amelyen egyértelműen látszódik, hogy nincs a parkoló mellett szennyvízvezeték (10. b) sz. 52. old.; 18. sz.). Az építetők által megbízott tervezőmérnök által az ÉTDR-be feltöltött helyszínrajzon, az online elérhető E-közmű térképén kitűnik, hogy ez a szennyvízvezeték hivatalosan, azaz a vízművek által engedélyezve nincs is bekötve a központi gyűjtőcsatornába, viszont ez alperesi hatóság szerint nem ad okot intézkedésre (18. sz.). Itt is az történt, mint az új ablak kapcsán: a védiratok valahogy mégiscsak elismerték a tényt, mármint hogy van ott egy új szennyvízvezeték, amelynek központi csatornába való hivatalos bekötése is kérdéses lehet, de ez csak a védirat-szövegek igen figyelmes elolvasása során derül ki (pl. VA/HF-JO/1-8/2022., 31. sz. 6. old.). Azonban „városi legenda” keletkezett alperesi hatóság ügyes kis csúsztatásából, hiszen még a település polgármestere is erre hivatkozva rázta le magáról a problémát (19. sz.). Tisztességes bírósági eljárás során az ilyen aprócska nüanszokat a bíróság zokon veszi, s felszólítja a felet, hogy tegye egyértelművé a tényállítását, hiszen bizonyított, valós tényekre alapulva kell meghoznia a döntését.

Abban is alperesi hatóság védiratát követi a bírói döntés, hogy megállapítja: a bejelentő nem ügyfél a hatósági ellenőrzésben. Egyezően állapítja, hogy hányvan de hányvan elő kellett adniuk, hogy csak

de soha nem is kértük, hogy a hatósági ellenőrzés során ügyfelek lehessünk; mi azt kértük, hogy az építésfelügyeleti / építésrendészeti eljárásban lehessünk ügyfelek. Indítványozó (1) nem is bejelentő, így fogalmilag is kizárt, hogy mint bejelentő tartana igényt ügyféli jogokra. Ő közvetlen telekszomszédként mint az „érintett telek” tulajdonosa tart rájuk igényt, de nem az ellenőrzés során, hanem az építésrendészeti eljárás során. Indítványozó (2) pedig egészen nyilvánvalóan nem a bejelentés tényére alapozva kérte az ügyféli státusza megállapítását, hanem szintén telekszomszédként az „érintett telek” haszonélvezeti jogosultjaként, s szintén nem az ellenőrzés során, hanem az építésrendészeti eljárás során. Az, hogy alperesi hatóság a védirataiban az ügyféli jogállás terén a bejelentés tényére és az ellenőrzésre fókuszált annak ellenére is, hogy a kereseti kérelem ilyesmire való utalást nem is tartalmazott, nyilvánvaló csúsztatás, melynek vélhető célja a kereseti kérelemről való figyelemelterelés. Nem ok viszont arra, hogy a bíróság kövesse ebbeli szándékában alperesi hatóságot, hisz ez végső soron magának a kereseti kérelemnek az eltüntetését jelenti. El is jutott a bírói döntés odáig, hogy az 1.K.701.316/2021/14. számú ítéletében sem a Ákr. 123. § (1) g) pontját, sem az Ákr. 10. §-át, sem az Elj. r. 4. §-át még csak meg sem említette, ahogy az Indítványozók AB-döntésre [3278/2019. (XI. 5.) AB határozat] hivatkozó érvelését sem. Pedig egyáltalán nem mellőzendő kérdés, hogy a közvetlen telekszomszéd telke „érintett telek”-e vagy nem. A kereseti kérelmek elutasításának jogszabályi alapját az Elj. r. 67. § (1)-(2) bekezdésében jelölte meg, részlegesen érintve az Elj. r. 58. § (4) bekezdés a) és b) pontját is, sőt még az Ákr. 32. §-át is. A bírói döntés hivatkozott jogszabályainak közül nincs az ügyféli státuszhoz, azaz közül nincs az elsődleges kereseti kérelemhez (a másodlagoshoz még annyira sem).

Természetesen nem azt sérelmezzük alkotmányjogi panaszukban, hogy a bíróság tévesen vagy akár contra legem értelmezte a jogszabályt, hanem azt, hogy a kereseti kérelem elbírálása szempontjából, azaz az ügyféli jogok tekintetében alkalmazható két jogszabályt még csak meg sem említette, ahogy az ezen jogszabályok ténybeli alapjainak meglétét vagy hiányát sem. Nem a ténymegállapítást és a bírói mérlegelést panaszoljuk tehát, hanem hogy egyáltalán nem történt ténymegállapítás és mérlegelés, s ezzel a bírósági tisztességes eljáráshoz való jog sérelme bekövetkezett.

Mivel a XVIII. cikk (1) bekezdésének, azaz a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak sérelme a 1.K.701.316/2021/14. számú bírói döntést nem „csak” érdemben befolyásolta, hanem a kereseti kérelemre vonatkozó döntés meghozatalának akadályát is képezte, az alapjogsérelem lényegében az egész döntésre kiterjed.

Az 1.K.700.074/2022/9. számú bírói döntés nyilvánvaló összefüggésben van az 1.K.701.316/2021. számú per fentebb tárgyalt elsődleges kereseti kérelmével, hiszen Indítványozó (2) ügyféli státusz iránti kérelmét utasította el. Arról, hogy ezen vonatkozásban a két ítélet egymással annyira összefügg, egymással olyan szoros kapcsolatban van, hogy egyik a másik nélkül nem is értelmezhető, egyik ítélet sem szól. Az 1.K.700.074/2022/9. számú ítélet kitér Indítványozó (2) felperes azon érvelésére, miszerint a per tárgyát képező hatósági döntést a hatóság csak az építésrendészet alapügy megszüntetését követően hozta meg [26]. Azt viszont nem említi, hogy Indítványozó (2) előzőleg már háromszor kérte a hatóságot, hogy ugyan legyen szíves végre dönten az ügyféli státusz iránti kérelméről (8. sz.; 10. / a), b) sz.; 12. sz.). A legelső kérelmet 2021. október 14. napján, Indítványozók ingatlanán tartott szemlét követően nyújtotta be, az utolsót 2021. december 02. napján. A hatóság még csak nem is válaszolt, viszont 2021. november 30-án már megszüntette az eljárást (13. sz.). Tehát befejezett egy ügyet, amelyben elbírás nélküli volt egy igen lényeges, alapjogot is érintő kérelem: a telekszomszéd ügyféli jogállás iránti kérelme. Mármost: a hatóság köteles az ügy indulásakor tisztázni a szóba jöhető ügyfelek személyét, s köteles az ügy indulásáról őket tájékoztatni, hiszen ennek elmulasztása az ügyféli jogok gyakorlásának megakadályozása. Mivel itt építésrendészeti eljárásról van szó, erre irányuló kérelmek nélkül is vizsgálnia kell az Elj. r. 4. §-a alapján a

Indítványozó (2) vonatkozó beadványaiban az első perctől kezdve folyamatosan kérte Indítványozó (1) kímélését, s éppen Indítványozó (1) megkímélése érdekében kérte, hogy az ügyféli státuszt Indítványozó (2) számára állapítsa meg a hatóság (8. sz.):

„Megismétlem azt az előzőleg már előadott kérésemet, hogy a [REDACTED] ingatlan tulajdonosát, a kislányomat, kímélni szíveskedjenek az Ákr. 29. §-a figyelembevételével, s mivel ezen ingatlan jogosultja egyébként is én vagyok, az ügyfél jogállását a számomra szíveskedjenek megadni.”

Ez a kérelem azonban nem eredményezheti azt, hogy Indítványozó (2) ügyféli jogállását megtagadja a hatóság oly módon, hogy ez esetben Indítványozó (1) ügyféli jogállásának kérdését még csak vizsgálni sem hajlandó. Hiszen ezen eljárás eredménye az, hogy a telekszomszéd haszonélvező ügyféli jogállásának megtagadása a telekszomszéd tulajdonos ex lege ügyféli jogait sem biztosítja. Nyilvánvalóan az lett volna a célravezető és emberséges megoldás, ha Indítványozó (2) kap ügyféli jogosultságot, hiszen éppen a hatóság és a bíróság álláspontja szerint anyaként hatékonyan betölti még a támogató szerepét is (álláspontjuk szerint ezért nem kell az autistának támogató). Indítványozók mint telekszomszédok ügyféli jogállásának vizsgálatára azonban az ügy során sem így, sem úgy, nem került sor, az építettökön kívüli lehetséges ügyfelek felsorolását a VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. számú megszüntető végzés sem tartalmazza (11. sz.). Pusztán ez a tény már megalapozná a végzés megsemmisítését – feltéve, ha a bíróság egyáltalán vizsgálta volna az **1.K.701.316/2021.** számú per elsődleges kereseti kérelmét. A másik oldalról nézve: a hatóság egy már megszüntetett, azaz nem létező ügyben tagadta meg az ügyféli jogosultságot, ami fogalmilag, sőt még nyelvtanilag is kizárt, hiszen az „ügyfél” szó már önmagában is feltételezi, hogy létezik „ügy”. Ez is azt jelenti, hogy az ilyen eljárás nem tisztességes, hiszen az ügyféli státusz megtagadása esetén jogorvoslati lehetőség nyílik a kérelmező számára, ami azonban csak formális, nem hatékony jogorvoslat, hiszen közben végelegesen megszüntetésre került maga az ügy, s így a kérelem okafogycott. Éppen a mindkét bírósági döntés által hivatkozott Elj. r. 67. § (2) bekezdésének automatikus (alkotmányosértő) alkalmazása vezet(het) odáig, hogyha még a bíróság orvosolná is az ügyféli státusz megtagadásának sérelmét, a fél már nem tud élni ügyféli jogaival, hiszen arról sincs tudomása, hogy nincs is már ügy. Hogy a jelen esetben nem így történt, az pusztán véletlen. A hatóság Indítványozó (2) bejelentésére a **VA/ÉO2/292-8/2021.** számú tájékoztatásban a következőt írta (15. sz.):

„Tájékoztatam, hogy a VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. számú végzés az ön részére tévesen került megküldésre.”

Ez a tájékoztatás könyveletlen levélben érkezett, s nincs tudomásunk arról, hogy az ÉTDR-ben is jelen volna (legalábbis nem leltük fel). A tájékoztató levél keltezése: 2021. december 10., azaz az ügyféli jogállás megállapítása iránti kérelem elutasítását követően. Vagyis pusztán véletlen, hogy Indítványozóknak lehetőségük lett keresettel élni a VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. számú végzés ellen – kimondottan a hatóság szándéka ellenére. A szándék és maga az eljárás a **XXIV. cikk (1)** bekezdésébe ütközően tisztességtelen, s ha az ilyen eljárást a bíróság rendben lévőnek találja, akkor megerősíti az alapjogsértő hatósági eljárást, miáltal az ő eljárása is tisztességtelen a **XXVIII. cikk (1)** bekezdésébe ütközően.

Indítványozó (2) az Ákr. 10. § (1) bekezdése alapján kérte az ügyféli jogállás megállapítását, ami nyilvánvalóan azt jelenti, hogy vizsgálni kell, fennáll-e a jogának, érdekének közvetlen érintettsége. Nyilvánvaló az is, hogy ehhez vizsgálni kell a fél által előadott indokokat, ami nyilvánvalóan tények vizsgálatát jelenti. Csakhogy: a hatóság egyáltalán nem vizsgálta Indítványozó (2) által igen részletesen kibontott érveket, beterjesztett bizonyítékokat, fényképeket (10. a) és b) sz.), a VA/ETDR-EOF/2559-6/2021 számú végzést módosító VA/ETDR-EOF/261-4/2022. számú végzésében lesöpörte azzal, hogy egyrészt a

ügyfélkör, mint az engedélyezési eljárásban, harmadrészt eljárása során a vizsgált szomszédos ingatlan Indítványozó (2) telke felé eső nyugati homlokzata nem volt tárgya az eljárásának, a keleti homlokzat pedig nem érinti Indítványozó (2) telekszomszédot, negyedrészt Indítványozó (2) forduljon polgári bírósághoz. Vagyis a hatóság egyetlen érvet, egyetlen bizonyítékot sem vizsgált meg. A bíróság mindkét tárgybeli perben ugyanezt követte, azaz mind a **1.K.701.316/2021/14.** számú [20], mind az **1.K.700.074/2022/9.** számú [25] ítéletében kimondottan elzárkózott a felperesek (Indítványozók) által felhozott tények vizsgálatától, sőt még azok említésétől is. A tények vizsgálatának elutasítását a bírói álláspont szerint az **Elj. r. 67. § (2)** bekezdése ad alapot, miszerint az építésfelügyeleti hatóság eljárást folytat, ha az ellenőrzésen megállapítja, hogy az építési tevékenységet szabálytalanul végezték. A bírói álláspont szerint ebből az következik, hogyha a hatóság nem tapasztal jogsértést, „nem köteles eljárást indítani, és az nem is kényszeríthető ki” (27. sz. [18]; 35. sz. [23]), azaz akkor indít eljárást a hatóság, ha azt „saját maga indokoltnak tartja” (27. sz. [19]; 5. sz. [24]). Továbbá a bejelentő által megjelölt szabálytalanságokat nem kötelező vizsgálnia. Ami az **1.K.701.316/2021.** számú perbeli keresetlevél és az **1.K.701.316/2021/14.** számú ítélet összevetéséből is kitűnően nyilvánvalóan azt jelenti, hogy amennyiben a fél arra hivatkozik, hogy az Alaptörvényben biztosított alapjogait sérti az építési tevékenység, a bíróságnak az Alaptörvénnyel való érintettséget sem kell vizsgálnia. Vagyis: a bírói álláspont szerint azt tesz a hatóság, amit csak akar, alapjogokat is sérthet, vagy kvázi jóváhagyhatja az alapjogsértéseket; ezáltal tárva nyitva a kapu a hatósági önkény előtt (sőt lényegében még az építésügyben egyébként is igen gyakori korrupció előtt is), s mivel a bejelentő nem ügyfél, ez ellen jogorvoslat sincs, azaz a világon senki sem ellenőrzi, hogy a hatóság törvényesen és tisztességesen járt-e el. Mivel ezen kérdéskör túlmutat az egyéni jogsérelmeinken, s alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet, a II. alfejezetben részletesebben, más szempontok szerint is rátérünk.

Az építésfelügyeleti hatósághoz érkezett bejelentés esetén a vizsgálat ellenőrzést is jelenthet. Az Ákr. miniszteri indokolása szerint az ellenőrzés nem hatósági ügy, azonban alkalmazni kell rá az Ákr. szabályait; lényegében ugyanezt mondja az **Ákr. 7. §-a** is. Az ellenőrzés tehát nem eljárás, s ügyfele általában az ellenőrzött személy. A tárgybeli ügyben azonban helyszíni szemle is történt az ingatlanunkon is, ami azonban más, mint egy egyszerű ellenőrzés. A szemle ugyanis az **Ákr. 68. § (1)** bekezdése értelmében a tényállás tisztázására szolgáló bizonyítási eljárás, ahogy azt pl. az **Ákr. 62. § (1)** bekezdése is világosan megfogalmazza. Tehát nem ellenőrzés, hanem eljárási cselekmény, amely a jelen esetben konkrétan az építésfelügyeleti / építésrendészeti eljáráshoz tartozik. Ezzel egyébként a hatóság is pontosan tisztában van, hiszen a helyszíni szemle elrendeléséről szóló végzés ügyszáma azonos az építésrendészeti eljárás ügyszámával (4. sz.), ügyiratszám a „1”, vagyis ez az építésrendészeti eljárás kezdőirata. Végeredményben nincs különösebb jelentősége annak, hogy minek nevezzük, már olyan szempontból nincs, hogy mind az ellenőrzés, mind a szemle ténymegállapító aktus. Ami azt jelenti, hogy sem az ellenőrzés, sem a szemle keretében nem lehetséges a tényeket mérlegelni, jogszabályokkal megfeleltetve a jogi minősítést, azaz a jogkérdést eldönteni. Azt tehát, hogy egy adott tény jogsértő-e vagy sem, az ellenőrzést követő eljárás során kell eldönteni, ahogy azt is, hogy egy jogsértő építési tevékenységet mikor valósítottak meg, eltelt-e az intézkedésre jogvesztő 10 éves határidő vagy sem. Az nem elegendő, ha pl. az ellenőrzött ügyfél azt állítja, hogy eltelt, ugyanis az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: **Étv.**) **57/F. § (2)** bekezdése alapján: „Építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásban az ügyfél nyilatkozata nem pótolja a hiányzó bizonyítékot akkor sem, ha annak beszerzése nem lehetséges.”

A hatóság nyilvánvalóan nem tett eleget a ténymegállapítási kötelezettségének: a VA/ETDR-EOF/2559-5/2021. és VA/ETDR-EOF/2559-6/2021. számú végzéseiben említett ugyan egy tényt, amely a mi telkünk felé eső, nyugati oldalon 2020-ban végrehajtott építési tevékenységgel kapcsolatos (páraelszívó-kivezetés),

perekben benyújtott védirataiból derül ki (23. sz., 24. sz., 31. sz., 37. sz., 38. sz.). Ami azt jelenti, hogy Indítványozó (2) bejelentésében felsorolt tények a hatóság szerint is léteznek, azok a hatóság szerint is valós tények, Indítványozó (2) a hatóság szerint sem állított valótlan tényeket, viszont azok egyáltalán létezésének elismerése az építésrendészeti eljárásban, sőt a helyszíni szemlén sem történt meg. Nyilvánvaló, ha a hatóság az egyébként a perek alatt általa sem megkérdőjelezett építési tények rögzítését az eljárása során mellőzi, azok jogszerűségéről nem fog dönteni. Éppen ezt sérelmeztük a bíróság előtt – de a bíróság sem döntött róla. Annyiban hasonlatos a bírósági döntés a hatósági végzésekhez, hogy a tényeket teljesen mellőzi. Az **Ákr. 62. §**-a alapján a hatóság köteles a tényállást tisztázni, hiszen csak valós tényekre alapíthatja a döntését, mert enélkül a döntése megalapozatlan. A hatóság megsértette a **XXIV. cikk (1)** bekezdésével biztosított tisztességes eljáráshoz való jogunkat, s mivel a bíróság a hatósági jogsértést kvázi jóváhagyta annak ellenére, hogy a perekben a tények létét a hatóság védiratai is helytel-közel elismerték, maga is megsértette a **XXVIII. cikk (1)** bekezdésével garantált tisztességes eljáráshoz való jogunkat. A bíróság maga sem vizsgálta a tényeket, amelyeket pedig éppen azért hoztunk fel a keresetlevelekben, hogy alátámasszuk velük a jogainak, jogos érdekeink közvetlen sérelmét, azaz bizonyítsuk, hogy az építésrendészeti eljárásban jogellenesen nem lehettünk ügyfelek. Ezzel a bíróság e körben is, saját maga is megsértette a **XXVIII. cikk (1)** bekezdését.

Mivel mindkét tárgybeli perben az ügyféli jogosultsággal volt kapcsolatos a kereseti kérelem, a jogosultság bizonyítására felhozott tények teljes egészében történő mellőzése a bírói döntést érdemben befolyásolta: a bíróság a tisztességes tárgyalás elveit sértve tények nélkül döntött annak ellenére, hogy az alperes által sem vitatott vagy éppen a hatóság által képekkel is dokumentált tények rendelkezésére álltak.

A perekben felhozott tények, bizonyítékok azonosak, s az **1.K.701.316/2021.** számú perben a felperesi indoklás nemcsak annyi volt, hogy Indítványozók jogát, jogos érdekét közvetlenül érintik a nyugati oldalon, azaz feléjük eső oldalon megvalósított építési tevékenységek, hanem az is, hogy az Alaptörvényben biztosított alapjogaikat is korlátozzák, s veszélybe kerülhet még az élethez való joguk is. A felhozott, máig megoldatlan építési tevékenységek közül a leglényegesebbek (22. sz.; vö. még: 5. sz.; 6. sz.; 10. b. sz.; 16. sz.; 17. sz.; 18. sz.):

- földfelszíni, azaz a fagyhatár fölött elhelyezett, védelem nélküli, takaratlan, látható, több méter hosszú szennyvízvezeték Indítványozók telkétől, konkrétan a vendégparkolótól mintegy 35-40 cm-re, az ún. csurgósávban;
- a páraelszívó szabálytalan mód történő kivezetése Indítványozók telke felé;
- a kimondottan alacsony, tetőgerinc alá elhelyezett új kémény a klímakészülék és a vendégparkoló fölött, a faszerkezetű öreg pajta mellett; Indítványozók telkének füsttel való elárasztása még nyáron is;
- a garázsban elhelyezett, hagosan zakatoló 35 kW-os kazán és vonatkozó gépészete;
- a hangos zörgéseket, bűgásokat kiadó klímaberendezés elhelyezése Indítványozók telkétől, konkrétan a vendégparkolótól mintegy 15-20 cm-re, kb. 1,5 m magasságban, az új kémény alá;
- a megengedettnél jóval alacsonyabb mellvédmagasságú (pm 1 méter) és jóval nagyobb nyitótérületű (90x90 cm) új ablak.

Az új kémény és a kazán kapcsán életveszélyre és tűzveszélyre is történt hivatkozás, a szennyvízvezeték kapcsán arra is, hogy sérülése járványveszéllyel is járhat. Az alapjogsértések konkrét megnevezése is megtörtént: **II. cikk**; **IV. cikk (1)**; **VI. cikk (1)-(2)**; **XIII. (1)**; **XX. cikk (1)**; **XXI. cikk (1)**; **XXII. cikk (1)**.

Az egészséges környezethez való jog a **XXI. cikk (1)** bekezdésében biztosított alapjog. Bár ezen alapjog nem föltétlenül teremt alapvi jogot is, viszont legalább annyit mindenképp jelent, hogy mindenkinek joga

van arra, hogy a saját tulajdonát, otthonát mint az ő közvetlen környezetét senki se szennyezhesse mérgező, rákkeltő, egészségre veszélyes anyaggal. Ekvivalens a **XX. cikk (1)** bekezdésével, miszerint „Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez”, legalábbis annyiban mindenképp, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy ne érje egészségkárosodás a saját tulajdonában, a saját otthonában más személyek magatartása, konkrétan a telekszomszédjai építési-szerelési munkálatai következményeként. E körben ezen alapjogok párhuzamba vonandóak a **IV. cikk (1)** bekezdésében garantált személyi biztonsághoz való joggal is, hiszen mindenkinek joga van arra, hogyha sehol másutt nem, legalább a saját tulajdonában, a saját otthonában a személyét biztonságban érezhesse. Amennyiben a bírói ítélet figyelmen kívül hagyja ezen alapjogokat akár a legfrappánsabb jogértelmezéssel is, s a figyelmen kívül hagyás hat az érdemi döntésre, a bírói döntés alkotmányosértő. Márpedig a bírói döntésben fel sem merült, hogy legalább egy picit meg kellene vizsgálni, valóban veszélyeztetve vannak-e Indítványozók alapjogai. Tehát nyilván nem azt sérelmezzük, hogy a bíróság szerint nem vagyunk veszélyben, nem sérült semmiféle alapjogunk, hanem azt, hogy meg sem vizsgálta: az általunk hívott mindegyik alaptörvényi rendelkezés negligálásra került. Itt utalunk arra, hogy az **1.K.700.115/2022/9.** számú bírói döntés ellen 2022. augusztus 01. napi keltezéssel beterjesztett alkotmányjogi panaszunkban is legfőképp azt sérelmeztük, hogy még az élethez való jogunk is megkérdőjeleződik az azbesztveszély elleni védelem iránti kérelmünk idevágó bírói vizsgálat nélküli elutasításával. Kénytelenek vagyunk azt a sajnálatos következtetést levonni, hogy a legalapvetőbb alapjogok sem foghatnak helyt a Győri Törvényszék ítélezési gyakorlatában.

Az alapjogsértések elkerülése jelen esetben az építésjogi előírások betartása-betartatása mellett leginkább a környezetvédelmi és munkavédelmi előírások betartásának megkövetelésével valósulhat meg, ahogy azt államcélként a **XX. cikk (2)** bekezdése is megfogalmazza. Bár ezen szakasz nem keletkeztet alapjogot, viszont elismert államcél, s mint ilyennek megvalósulását legalább az állam szerveinek elő kell segíteniük legalább olyan helyzetben, amikor is az államnak pénzébe sem kerül. Ha ingyen megteheti, s ezzel ember egészségét védi, miért is nem teszi meg? A bírósági döntés azt sugallja, hogy az államcélok csak szóvirágok, a megvalósulásukért semmit sem kell tenni. A **XIII. cikk (1)** bekezdése garantálja a tulajdonhoz való jogot is, ami nyilvánvalóan azt is jelenteni, hogy a személynek joga van ahhoz, hogy az ingatlantulajdona sértetlen legyen, abba ne kerüljön mérgező füst, kibírhatatlan zaj, ne folyjon közvetlenül mellette ürülékkel és kórokozókkal teli szennyvízvezeték stb. A jelen esetben ez az ingatlantulajdon egyben Indítványozók otthona is; az otthont is védi az Alaptörvény. A **VI. cikk (2)** bekezdése és a **XXII. cikk (1)** bekezdése kimondja, hogy az állam védi az otthont, nem is akárhogyan, hanem az otthon fogalmának teljességében, azaz az otthon nyugalma is. Ez nem államcél, hanem az állam kötelező feladata, melynek teljesítésében a polgár alappal bíz. Az otthon tiszteletben tartásához való jog konkrétan alapjog a **VI. cikk (1)** bekezdése alapján (egyébként konkrét alanyi jog is, hiszen törvény is szól róla), tehát annak megsértése alaptörvényt sért. Természetesen ezek nem olyan alapjogok, amelyeket fontos közérdekből vagy netán méltányolható magánérdekből ne lehetne korlátozni, azonban a jelen esetben korlátozhatósági ok fel sem merült. Nehezen vitatható, hogy pl. a füst Indítványozók ingatlanára való bekerülése indokolatlanul korlátozza Indítványozók otthonhoz való jogát, s az sem, hogy pl. a szennyvízvezeték megsérülésének esélye az otthon nyugalmahoz való jogukat is sérti. Ha valakinek a feje fölött lebeg, hogy az otthonába bármikor bekerülhet a szennyvízből a COVID-vírus, a Hepatitis A vírus stb., egész biztos, hogy elvesztette az otthona nyugalmahoz való jogát. Hiszen nemcsak a tévőleges zavarás (ami egyébként meg is történik éppen az építésjog megsértése segítségével), hanem a bármikor bekövetkező, általa korlátozhatatlan és számára kikerülhetetlen zavarás, sőt konkrétan veszély felborítja a nyugalmat, a tulajdon és az otthon élvezetét ellehetetleníti. Mivel az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény [továbbiakban: EJE] csak az emberi élet szándékos kioltása kapcsán szól az élethez való jogról, ezért az EJE előtti leginkább az **EJE 8. cikkére** szokás hivatkozni a

környezeti ártalmak, pl. zajok, légszennyezés stb. sérelmezésekor is. Maga az EJEB erősítette meg ezt a gyakorlatot, hiszen egyébként sok esetben nem volna jogszabályi lehetősége az orvoslásra. Az EJEE 8. cikke alapján:

8. Cikk - Magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog

1. Mindenkinnek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.
2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

Mivel a bíróság semmit nem tett ezen alapjogok sérelmének orvoslására, pontosabban: még a sérelmek vizsgálatára sem volt hajlandó, maga is megsértette az **EJEE 8. cikkét**.

A fél által felhozott tények, érvelések, jogszabályok teljes egészét nem köteles ugyan a bíróság megválaszolni, de hogy teljes egészében mellőzze őket, az már nem tartozik a tisztességes eljárás kategóriájába. Mert akkor miről dönt? Különösen súlyos a sérelem, ha még akkor sem vizsgálja az esetleges alapjogsérelmeket, ha az Indítványozók az Alaptörvény konkrétan nevesített szakaszaira és a nemzetközi jog konkrét szakaszaira hivatkoznak. Hogyan juthatott arra a meggyőződésre a bíró, hogy pl. egészen biztosan nem sérül az autista Indítványozó állapotának megfelelő, számára biztonságos, egészséges környezethez való joga a saját tulajdonában-otthonában? Vagy nem győződött meg róla? Vagy arra a meggyőződésre jutott, hogy az Elj. r., azaz egy egyszerű, ráadásul nem is törvényben megfogalmazott eljárásjog mindent fölülír, még az Alaptörvényt is? Talán nem hallott az ún. jogszabályi hierarchiáról? Tehát nem azt sérelmezzük az állított alapjogsérelmeink kapcsán, hogy a bíróság mérlegelése hibás, vagy hogy a meggyőződése téves, hanem azt, hogy egyáltalán nem mérlegelt, s ennek okán meggyőződésre sem juthatott. Éppen az volt a másodlagos kereseti kérelmünk, hogy az alapjogsértések okán a bíróság helyezze hatályon kívül a hatósági végzéseket, s utasítsa új eljárásra a hatóságot. Mármint a bíróság nemcsak az elsődleges, hanem ezt a másodlagos kérelmünket sem vizsgálta.

Ezzel az 1.K.701.316/2021/14. számú döntés a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközően megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogunkat oly módon, hogy az Alaptörvényben garantált alapjogaink sérelmének lehetőségét sem vizsgálta. Miáltal a másodlagos kérelmünk is elbírálatlan maradt, következően a tisztességes eljáráshoz való jogunk megsértése oly annyira érdemben befolyásolta a bírói döntést, hogy maga a döntés mellőződött.

Mivel az 1.K.701.316/2021. számú perben mindösszesen kettő, vagyis kereseti kérelmünk volt, s egyikről sem történt döntés, a bírósági eljárás úgy ért véget, hogy nem csak elbírálatlan kérelmek maradtak utána, hanem egyáltalán nincs elbíralt kérelem. Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” [pl. 3456/2021. (XI. 3.) AB végzés]. A „kellő alaposság” oly annyira hiányzik, hogy még a „nem kellő alaposság” sem mondható rá.

A perbeli másodlagos kérelem a fogyatékkal élők jogainak megsértése okán is kérte a támadott hatósági végzések hatályon kívül helyezését, a hatóság új eljárásra utasítását. Mivel ez a terület túlmutat az egyéni jogsérelmeinken, s alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet, külön tárgyaljuk az alábbi, II.

II. A BÍRÓI DÖNTÉSEKET ÉRDEMBEN BEFOLYÁSOLÓ ÉS ALAPVETŐ ALKOTMÁNYJOGI JELENTŐSÉGŰ KÉRDÉST IS FELVETŐ ALAPJOGSÉRELMEK

Tisztességes eljáráshoz való jog, ügyféli jogok, hatékony jogorvoslathoz való jog

A bejelentésről szóló hatósági tájékoztatás a tárgybeli ítéletekben is hivatkozott ítélkezési gyakorlat szerint (Kúria, Kpkf.V.40.331/2020/4.) bíróság előtt nem támadható, mivel nem hatósági végzés vagy határozat. Ha valami csoda folytán mégis keresetlevelet nyújtana be a sérelmet szenvedett fél, azt a bíróság és a Kúria is érdemi vizsgálat nélkül vissza fogja utasítani, azaz a tényeket nem fogja vizsgálni sem. Ha még nagyobb csoda folytán az ügy az AB elé kerülne, az AB is vissza fogja utasítani a panaszt, a tényeket nem fogja vizsgálni, mivelhogy az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, így végeredményben még a legdurvább alapjogsértés is orvosolatlanul marad az Alkotmánybíróság elé kerülés ellenére is. Következően a sérelmet szenvedett fél számára csak a nemzetközi fórumok elé vitel adhat reményt. Magyarországon ugyanis a kör bezárult: a sérelmet szenvedő polgár így járt, szenvedhet tovább, akár egész életében, a jogait következmények nélkül lehet sérteni, akár az élethez való jogát is. Amennyiben a bíróság által hívott jogszabályból valóban ez következne, a jogszabály kimondottan alaptörvény-ellenes, erkölcstelen, sőt esetileg embertelen, a korrupciós bűncselekményeknek tág teret adó lenne, vagyis maga a jogszabály hordozná a társadalomra való veszélyességet.

A **28. cikk** alapján a bíróságnak a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük; az **R) cikk (1)** bekezdése alapján az Alaptörvény a magyar jogrendszer alapja, a **(2)** bekezdés szerint az Alaptörvény mindenkire nézve – így nyilvánvalóan a hatóságokra és a bíróságokra is nézve – kötelező, a **(3)** bekezdés alapján magát az Alaptörvényt is a Nemzeti hitvallással összhangban kell értelmezni. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie” [pl. 3002/2018. (I. 10.) AB határozat]. „Ha az alkalmazandó normának nincs ilyen értelmezési lehetősége, a norma alaptörvény-ellenes” [pl. 23/2020. (VIII. 4.) AB határozat].

A **XXV. cikk** alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy kérelemmel, panasszal javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez. A „joga van” nem értelmezhető úgy, hogy a polgárnak szabad beadványokat írogatnia, hiszen ez egy alapjog, amely feltételezi, hogy pl. a bejelentő panaszát a hatóság tisztességesen elintézi. A polgár oldalán jog, a hatóság oldalán kötelezettség. A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (továbbiakban: **Panasztv.**) 2. § (2) bekezdése értelmében a panasz elintézését megalapozó vizsgálat előzi meg.

Az alkotmányossági aggály a **Panasztv. 2. § (4)** bekezdése és a **2/A. § (1)-(2)** bekezdése kapcsán merül föl. A törvény ezen szakaszai teszik ugyanis lehetővé, hogy a megkeresett hatóság úri kedve szerint tegyen, amit csak akar. Ha nincs kedve dolgozni a bejelentéssel, ha nem akar vele foglalkozni, mert pl. egy ismerőst érinti, ha nem mer vele foglalkozni, mert pl. egy hatalmasságot érint, vagy ha a legrosszabb esetben az érintett lefizeti az ügyintézőt, egyszerűen csak egy bíróság előtt megtámadhatatlan „értésítésben”, „tájékoztatásban” ad acta teszi a bejelentést. Nem egyedi esetekről van szó, hanem nagy valószínűség szerint szinte országos gyakorlatról. Legalábbis mi más hatóságoknál is tapasztaltuk, sőt az összes hatóságnál, amelyet megkerestünk:

A Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság az általunk sérelmezett füst- és tűzveszélyes kémény kapcsán tájékoztatott, hogy ez nem tartozik rá (egyébként az omlásveszélyes öreg kémény sem), s mikor sérelmeztük, hogy a kéményseprőipari szolgáltató kft., akinek az ügyet áttette, nem is járt a helyszínen és szakmailag értékelhetetlen „szakvéleményt” adott, ráadásul elfogadta, hogy a garázsban van egy 35 kW-os,

foglalkozunk, mert egyrészt nem vagyunk ügyfelek, másrészt a kéményseprőipari szolgáltató kft. kompetenciája (2. sz.; 20. sz.; vö. 7. sz.; 16. sz.). Vagyis ha nem kapunk levegőt a füsttől, vagy ha netán tüzeset történne, s felrobbannának a vendégparkolónkban álló autók, aztán jól megégnénk valahányan, akkor így jártunk, és kész. Mivel a kazán gyakorta akkor is működik magára hagyottan, távoli irányítással, ha senki sem tartózkodik az ingatlanban, s mivel ez a kazán készíti a meleg vizet is, nyáron is többször füstben úszik a telkünk, amit Indítványozó (1) is szokjon meg, vagy ne menjen ki az udvarra, s nyáron se nyisson ablakot. Mondjuk, még kész szerencse, hogy a vendégapartman távolabb van az új kéménytől, s így legalább a vendégeket nem mindig zavarja a füst; eléri viszont, sőt telibe kapja Indítványozó (1) szobaablakát. Kár, hogy ezek az érvek csöppet sem hatottak a katasztrófavédelmi hatóságra, nem érték el az ingerküszöbét, így neki sem volt lehetősége arra, hogy holmi alapjogokkal foglalkozzon, hogy mérlegelje a fogyatékkal élő jogait is.

A Nemzeti Klímavédelmi Hatóság tájékoztatásának először nagyon megörültünk, mivel „Tisztelt Ügyfelünk!” megszólítást használt, miből nagy naivan arra következtettünk, hogy tisztességesen ki fogja vizsgálni az ügyet. Amikor azonban Indítványozó (2) iratbetekintési jogot kért, rögtön eltűnt a „Tisztelt Ügyfelünk”, s helyette jött egy végzés, amely visszautasította a kérelmet, mivelhogy a „Tisztelt Ügyfelünk” nem ügyfél. Vagyis nem is úgy gondolták. De azért csak úgy gondolták, mert később jött még egy tájékoztatás, amelyben ismét megjelent a „Tisztelt Ügyfelünk!” megszólítás, de sajnos nem azért, hogy ügyféli jogokat adjon. Hanem azért, hogy közölje: Indítványozó (2) nem „panaszos”, nem „bejelentő”, mivel a panasztételhez sem volt joga, mivel ez egy közigazgatási ügy. Komolyan! Tehát most már azért „Tisztelt Ügyfél”, mert ha ügyfél, nem is tehet bejelentést – viszont ha ügyfél, akkor sem ügyfél, azaz kérelemmel sem élhet. Következően Indítványozó (2) bejelentését – sem mint panaszt, sem mint kérelmet – egyáltalán nem kell érdemben vizsgálni. [(15. sz. a), b), c)]. A figyelmeztető jelzése szerint is tűz- és robbanásveszélyes klímakészülék pedig boldogan zakatolhat tovább a nyáron is füstölő kémény alatt, a garázs-kazánház mellett, a vendégparkolótól néhány centiméterre, gyermekek által is elérhető magasságban. A gépi zajokat elviselni nem bíró autista meg így járt, veheti a füldugót. Itt fokozottabb a probléma, hiszen az NKH konkrétan egy minisztérium szerve, ami azt is jelentheti, hogy a miniszter mint kormánytag értelmezi így a jogot, azaz maga a kormány gátolja meg mind a panaszjog, mind az ügyféljog érvényesülését akár nyakatekert érveléssel is. Az ilyen látszat nem használ Magyarország hírnevének, különösen a jelenlegi helyzetben.

Bár nem mi kerestük meg a Népegészségügyi Osztályt a szabad földön vezetett szennyvízvezeték kapcsán, hanem alperesi hatóság a fennmaradási engedéllyel kapcsolatos, 1.K.700.005.2022. számú perben, viszont ez az „ügyintézés” is idevonható. A tisztifőorvos szerint nincs idevágó közegészségügyi szabályozás, azaz nem tartozik a hatáskörébe, s ha nem sérült a szennyvízvezeték, akkor nem is aggályos (21. sz.). Arra nem tér ki, hogy mi lesz, ha megsérül, pl. szétfagy, vagy egy autó ráfarol. Ha a fekáliát is tartalmazó szennyvízben van pl. Hepatitis A vírus, akkor tömegjárvány lehet, hiszen a szennyvízvezeték pontosan a vendégparkoló mellett van, a vendégapartman pedig teltházaz az egész évadban, sőt számosan megfordulnak itt évadon kívül is. Mivel a vendégek az ország különféle pontjairól jönnek, szét fogják hordani az egész országban. Aztán így jártunk – épp most, amikor az országos tisztifőorvos nem győz figyelmeztetni a kitörőnek tűnő, új típusú Hepatitis A járványra. De legalább megtudtuk, hogy a körmendi tisztifőorvosnak nincs dolga a szennyvizekkel.

Még a településünk polgármestere is követi a hatósági gyakorlatot, már olyan szempontból, hogy a kompetenciájához tartozó településképi szempontból sem foglalkozik egy olyan építkezéssel, amelynek esztétikai eredményét a településre látogató turisták nap mint nap látják az utcáról is (3. sz., 19. sz.). Turistákkal meg teli vagyunk, s nem csak a nyári évadban. Hegyhátszentjakab a Vadása-tó faluja, az Őrségi Nemzeti Park területén fekszik, az ország egyik leggyönyörűbb tájainak egyike. Helyi Mű-

Értékvédelmi Kataszterben, ráadásul vendégház volt, most meg vendégapartman működik benne. A vendégek nyilván IFÁ-t fizetnek a település számára, s annyit csak elvárhatnak, hogy biztonságban legyen a vagyonuk és az egészségük. De az érvek itt sem hatnak, a képek, bizonyítékok sem, mert hisz akkor foglalkozni kéne az üggyel, az meg munka, a munka meg megterhelő. Inkább nem – inkább bámulják a turisták (megjegyezzük: tényleg rácsodálkoznak...).

A tapasztalataink alapján is arra a következtetésre jutottunk tehát, mint a bírói döntések érvelése kapcsán: a sérelmet szenvedett félnek semmiféle lehetősége nincs, joga van ugyan beadványokat írogatni (már olyan szempontból, hogy emiatt nem csukják talán börtönbe), de semmi reménye arra, hogy a szakági jogokhoz tartozó problémáját az adott szakági jogot alkalmazni tartozó hatóságok (vagy akár a polgármester) tisztességesen eljárva orvosolja.

A **Panaszvtv. 3. § (1)** bekezdése alapján alaposnak bizonyuló panasz vagy bejelentés esetén gondoskodni kell a jogszerű állapot helyreállításáról, a hibák megszüntetéséről, a sérelmek orvoslásáról stb. Azaz eljárást kell indítani. Azt viszont, hogy a panasz alapos-e, hogy indul-e eljárás, a hatóság dönti el oly módon, hogy a döntéséről nem kell végzést, azaz hatósági döntést hoznia, azaz a döntése ellen nincs jogorvoslati lehetőség. A hatóság csupán értesít-tájékoztat; az értesítés, tájékoztatás nem hatósági döntés, tehát megtámadhatatlan. A bejelentő nem ügyfél, s ez végeredményben éppen a jogállamiságot szolgálja, hiszen valóban nem szabad ügyféli jogokat adni olyan személynek, akit nem is érint az ügy, vagyis aki csak úgy passzióból feljeleníti embertársát. Az alkotmányossági aggályt az okozza, hogy a **Panaszvtv.** nem teszi lehetővé, hogy az **Ákr. 10. §-a** alapján a bejelentő ügyféli jogosultsága vizsgálható legyen, illetőleg nem teszi lehetővé a jogorvoslatot. Holott a panasz éppen a **Panaszvtv. 1. § (2)** bekezdése szerint egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, de jogorvoslati lehetőség híján éppen az egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetése akadályozódhat meg. Ilyesformán a **Panaszvtv.** önmagát kiüresítő jogszabály.

Szűkebben nézve az építési jellegű panaszok terén még fokozottabban felmerül az alkotmányossági aggály: Amennyiben ugyanis a panasz építési tevékenységgel kapcsolatos, még az általánosnál is nagyobb méltánytalanság következhet be. A tárgybeli ítéletek által hívott **Elj. r. 67. § (1)-(2)** bekezdései kimondottan kontrollálhatatlanul az építési hatóságra bízák, hogy végez-e ellenőrzést, s ha igen, indít-e eljárást egyáltalán:

(1) Az építésfelügyeleti hatóság építésrendészeti eljárást a (2) bekezdésben meghatározott esetekben hivatalból, valamint az építésügyi hatóság megkeresésére folytat le.

(2) Az építésfelügyeleti hatóság építésrendészeti eljárást folytat le, ha az ellenőrzésen megállapítja, hogy

Az **Elj. r. 67. § (1)** bekezdésében említett építésügyi hatóság mint önálló hatóság gyakorlatilag már nem is létezik. Még annak a lehetősége is megszűnt, hogy a település jegyzője mint építésügyi hatóság megkeresse az építésfelügyeleti hatóságot, hiszen 2020. március 1. napjától a jegyző nem rendelkezik építésügyi hatáskörrel. Az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (továbbiakban: **R**) **1. §-a** és **3. §-a** alapján az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóság valójában azonos hatóság két (vagy több) jogkörrel; a kormányhivatalok „Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály” néven ténylegesen is azonos hatóságokat hoztak létre Ebben kivételesen osztjuk alperesi hatóság **1.K.700.074/2022.** számú perben benyújtott, **VA/HF-JO/1-23/2022.** számú nyilatkozatában megfogalmazott álláspontjának (33. sz. 2. old. 1-2. bek.) és a bíróság **1.K.700.074/2022/9.** számú ítéletében megfogalmazott álláspontjának [19] lényegét, miszerint akár az **R. 1. §-ára**, akár az **R. 3. §-ára** alapítja hatáskörét az építési hatóság, kvázi mindegy. Ilyesformán: az építési hatóság még azt is eldönti, hogy építésügyi hatósággként megkeresi-e saját magát mint építésfelügyeleti

legfeljebb tájékoztatja saját magát mint megkereső építésügyi hatóságot. Olybá tűnik, hogy ez már a vice kategóriája felé tart. Tehát még egy másik hatóság valamiféle kontrollja sem létezik. Ha még a jegyző is tehetetlen, hogyan volna az az állampolgár!

A jogaiban sértett polgár legfeljebb annyit tehet, hogy saját költségén magára vállalja a hatóság feladatait, s maga próbálja megoldani az építési és más vonatkozó jogszabályok megsértéséből eredő problémákat. Legfeljebb polgári bírósághoz fordulhat birtokvédelmi és/vagy szomszédjogi sérelmek tárgyában. A polgári bíróságnak azonban nem feladata az építési vagy akár tűzvédelmi, akár pl. járványügyi jogszabályok megsértésének vizsgálata, hiszen nem közigazgatási bíróság. Valószínűleg az egyik leglényegesebb e két terület, azaz a közigazgatási és a polgári bíróság területének elhatárolása, mert egyre gyakoribb, hogy a hatóság lerázni szándékozik magáról a feladatot, s azt polgári bírósághoz való fordulás javasolgtatásával a félre igyekszik terhelni. A polgári per iránya azonban egészen más, s nem az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: **Étv.**) vagy az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (továbbiakban: **OTÉK**) rendelkezésein alapul, hanem értelemszerűen a Ptk.-án. Természetesen nem zárható ki, hogy egy építésszabályba ütköző építési tevékenység egyben a birtokjogba vagy a szomszédjogba is ütközik, azonban ez esetben az építési tevékenységet sérelmező fél alanyi jogának közvetlen érintettsége fennáll, azaz ügyféli jogai keletkeznek az építési hatósági eljárásokban. Pontosabban: keletkeznének, ha az építésfelügyeleti hatóságnak úgy hozza kedve. A polgári bíróság jellemzően olyan sérelmeket vizsgál, amelyek éppen az építésszabályoknak megfelelő, azaz jogszerű építési tevékenységek ellenére következtek be, hiszen éppen ezért mondja pl. az **Étv. 37. § (2)** bekezdése is: „Az építésügyi hatóság engedélye az építési munkával kapcsolatos polgári jogi igényt nem dönt el.” Feltételezve természetesen, hogy az építési hatósági döntés jogszerű. Azonban éppen a jogszerűség nem ellenőrizhető az építésfelügyeleti hatóságok eljárásában vagy el nem járásában.

Az Alaptörvény **XXVIII. cikk (7)** bekezdése szerint mindenkinek joga van a hatékony jogorvoslathoz, azonban ezt a jogot a jogszabály-szöveg „döntés”-hez köti. Amennyiben tehát a hatóság csak tájékoztatást, értesítést közöl, vagyis nem végzést vagy határozatot, azaz közigazgatási szempontból nem döntést hoz, kétséges, hogy ez esetben maga az Alaptörvény biztosítja-e a jogorvoslathoz való jogot. Félő, hogy nem, miáltal a hatósági önkény előtt egyáltalán nincs akadály, hiszen maga az Alkotmánybíróság sem tudja azt megállítani.

A hatékony jogorvoslathoz való jog törvényben (Panasztv.) és kormányrendeletben (Elj. r.) történő megakadályozása megsérti az **EJEE 6. cikk 1. pontját**:

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában /.../

Az EJEB ítélkezési gyakorlatában az „ügy” a jogágtól, az eljáró bíróságtól, a felek jogállásától független, ún. autonóm fogalom; az ügy „polgári jogi” természete pedig nyilvánvalóan nem a Ptk.-val való kapcsolatát jelenti, hiszen még közjoginak tűnő, vagy akár szinte egészen közjogi természetű jogvitákra is kiterjeszthető. Következően: amennyiben a építésfelügyeleti hatóság ellenőrzési cselekményének vagy eljárásának eredménye a bejelentő jogait, jogos érdekét közvetlenül érintik, s ellene nem élhet hatékony jogorvoslattal, az **EJEE 6. cikk. 1. pontjának** sérelme bekövetkezik.

Az **EJEE 6. cikk. 1. pontjának** sérelme egyben az Alaptörvény **Q) cikk (2)-(3)** bekezdésének sérelme, mivel a hatékony jogorvoslat lehetőségének elzárása nemzetközi szerződésbe ütközik, és sérti a

A hatékony jogorvoslat lehetővé tétele még csak szükségtelen bonyodalmakat sem okozna. A Panasztv. alapján panaszt tevő panaszos az EJEE 6. cikk 1. pontjának megfelelő hatékony jogorvoslat lehetőségével nem élhetne vissza, hiszen az eredményes perhez perképeség és perbeli keresethőség is szükségeltetik, azaz közvetlen érdekelttség. A parttalan panaszáradatot pedig maga a **Panasztv.** akadályozhatja meg a **3. § (3a)** és **(4)** bekezdése megfelelő alkalmazásával. Viszont a hatóságot egy esetleges bírósági felülvizsgálat lehetősége abba az irányba terelhetné, hogy jobban igyekezzék valós tények alapján jogszerűen dönteni.

Kétségtelen, hogy önmagában a hatékony jogorvoslat lehetővé tétele nem szüntetné meg a magyar társadalom igazi rákfénjét: a korrupciót. Kétségtelen viszont az is, hogy a hatékony jogorvoslat kizárása erősen növelheti. Éppen az építkezés területe az, ahol szinte bármit el lehet követni, hiszen alig maradt engedélyköteles vagy legalább bejelentésköteles tevékenység, ami azt jelenti, hogy jelentős számú építési tevékenység kapcsán ellenérdekű ügyfél sincs, azaz bírósági felülvizsgálat sincs. Mivel még az építésfelügyeleti ellenőrzés is ellenérdekű ügyfél nélkül zajlik, kizárólag csak az építési hatóságon múlik, hogy mit vesz észre, mit nem, sőt még az is, hogy egyáltalán foganatosít-e ellenőrzést. Az is kizárólag csak az építési hatóságon múlik, hogy indít-e építésrendészeti eljárást vagy sem. Ahogy az is, hogyha indít, mi a tárgya az eljárásnak, sőt még az is, hogy bevonja-e ellenérdekű ügyfélként legalább a közvetlen telekszomszédot. Ha egy kicsiny járási építési hatóság ekkora jogosítványokat kap, s ha gyakorlatilag felelősségre sem igen vonható, szükségképpen kialakul a hatósági önkény, s ami vele jár: a korrupció. Ez előbb-utóbb mindenütt meg fog jelenni, mert bele van kódolva a rendszerbe.

Az Alaptörvény **B) cikke** alapján Magyarország jogállam, ami azt is jelenti, hogy Magyarország betartja a saját jogszabályait és polgáraival is betartatja. A **15. cikk (1)-(2)** bekezdéséből az is következik, hogy a kormány az általa létrehozott államigazgatási szervek, azaz elsősorban a kormányhivatalok működéséért is felelős mint a végrehajtó hatalom általános szerve. Az Elj. r. kétségtelenül kormányrendelet – ha valóban helytálló a bírói döntések és az általuk hivatkozott ítélkezési gyakorlat azon álláspontja, miszerint az **Elj. r. 67. §-a** alapján az építésfelügyeleti hatóság nem köteles eljárni, s az eljárása nem is kényszeríthető ki, s csak azon szabálytalanságokat vizsgálja, amelyek vizsgálatát saját maga indokoltnak tartja, akkor maga a kormányrendelet nyit kaput az önkény és a korrupció előtt a saját szervei számára. Akkor maga a kormány is csak a saját szervei önkéntes jogkövetésében bízhat, ahogy nyilvánvalóan ebben bízik az építették tekintetében is. Hiszen vannak jogszabályok, amelyek betartása igen fontos lenne, de amelyeket vagy betart az építető, vagy nem, s amelyek betartására vagy rákényszeríti az építésfelügyeleti hatóság az építetőt, vagy nem. Következően az **OTÉK**, amely szintúgy kormányrendelet, mára már szinte fölösleges, gyakorlatilag keveseket érdeklő jogszabály lett. A mi ügyünkben pontosan ezt tapasztaltuk: mindhiába hivatkoztunk pl. a klímakészülék kapcsán az **OTÉK 55. § (2)** bekezdésére, a **92. § (2)** bekezdésére, az új ablak kapcsán a **37. § (1)** bekezdésére, az új kémény kapcsán a **74. § (1)** bekezdésére (pl. 28. sz. 4. old., 6. old., 3. old.) – az **OTÉK** cseppet sem számított sem a hatóságnak, sem a bíróságnak. Alperesi hatóság még azt is előadta a bíróság előtt, hogy az **Étv.** és az **OTÉK** általános követelményeinek tartalma kizárólag az **Étv.** és az **OTÉK** alapján nem állapítható meg (38. sz. 10. old. 4. bek.). Ilyen apróság például, hogy az építmény feleljen meg a környezetvédelmi előírásoknak, higiéniai előírásoknak, a tűzvédelmi előírásoknak stb. Mivel a tartalmuk állítólag nem állapítható meg, illetőleg csak más jogszabályokból, szabványokból állapítható meg, nem is kell ezek betartását megkövetelni. Mi ugyan hivatkoztunk az új kémény kapcsán az **MSZ EN 13384-1** számú uniós szabványra, az **MSZ 845:2012** számú magyar szabványra, sőt még az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 305/2011/EU rendeletére is (továbbiakban: **305/2011/EU**). Hivatkoztunk mi nagy naivan az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendeletre is (továbbiakban: **OTSZ**), s mivel az új kéményre kötött 35 kW-os kazán a

relet

mint uniós jog, az Étv. mint törvény, az OTÉK mint kormányrendelet cseppet sem számít, akkor ugyan mit számítana egy egyszerű miniszteri rendelet? Ha mindezek nem számítanak, akkor ugyan mit kell megkövetelni? Az **Elj. r. 67. §**-a egyelőre csak azt eredményezi, hogy az Alaptörvény és a konkrét szakágazati jog mellőzhető az építési hatóság által, viszont ha így halad tovább, hamarosan elérjük, hogy aki pl. az OTÉK-ra hivatkozik, gúnyos kacaj céltáblája lesz.

Azzal, hogy egy építési hatósági ügyben maga az anyagi építésjog a mellőzött, nyilvánvalóan sérült a tisztességes eljáráshoz való jogunk mindkét tárgybeli perben: mind a hatósági, mind a bírói döntések terén, hiszen alappal várható, hogy a szakági anyagi jog alapján történik a döntés. A döntések azonban az eljárásjog alapján történtek, anyagi jogszabály alkalmazása e körben még csak fel sem merült sem a hatóságban, sem a bíróságban.

Ezzel a hatóság megsértette a XXIV. cikk (1) bekezdését, a bíróság megsértette a XXVIII. cikk (1) bekezdését, minek következtében a kereseti kérelmek úgy kerültek elutasításra, hogy sem a tényállás, sem az anyagi jog még csak vizsgálatra sem került, ami nyilvánvalóan érdemben befolyásolta a bírói döntéseket.

Ezen túlmenően: a fentebb kifejtettek **alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel a tisztességes eljáráshoz való jog, az ügyféli jogok, a hatékony jogorvoslathoz való jog, a hazai jogba integrált nemzetközi jog megsértése terén a Panasztv. 2. § (4) bekezdése és a 2/A. § (1)-(2) bekezdése és az Elj. r. 67. § (1)-(2) bekezdése kapcsán.**

Mivel mi nyilvánvalóan nem értünk az alkotmányjoghoz, nem is lehet álláspontunk arról, hogy „csak” a bírói ítélezési gyakorlat vagy maga a jogszabály az alaptörvény-ellenes, illetve ütközik az EJEE 6. cikk 1. pontjába. Mivel egyre inkább bevett gyakorlatról van szó, kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, szíveskedjék elvi iránymutatást is adni a jövőre nézve is, különös tekintettel arra, hogy elsősorban (bár nem kizárólag) az építési hatósági önkény és eshetőleges kísérő jelensége, a korrupció esélye az AB iránymutatása segítségével is csökkenthető legyen.

„Valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.”

A fogyatékkal élők jogai

Az **1.K.701.316/2021.** számú per keresetlevelében igen részletesen előadtuk, hogy alperesi hatóság megsértette a Fogyatékosysággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvénybe (továbbiakban: **CRPD**) ütközően Indítványozó (1) jogait, továbbá azt is, hogy az új eljárásra utasítás kapcsán írja elő a hatóságnak a CRPD és a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban: **Fot.**) szem előtt tartását: legyen figyelemmel az észszerű alkalmazkodás, az előnyben részesítés elvárásaira is (22. sz.). Sajnos ezekről az érveinkről döntés nem született, úgyhogy kénytelenek voltunk levonni azt a következtetést, hogy nemcsak a hatóság előtt, hanem a bíróság előtt is teljesen fölösleges a fogyatékkal élők jogaira hivatkozni, az ENSZ CRPD Bizottságának precedensjogáról nem is szólva. De annyit csak elvárhat a fogyatékkal élő embertársunk az állam szerveitől – ha mástól nem legalább a bíróságtól –, hogy legalább elutasításra érdemesítsék az érveit.

Alperesi hatóság mélyebben törődött is egy joggal, a támogatóhoz való joggal, amely megvonásának indokolását még akkor is szükségesnek tartotta előadni, ha a tárgybeli kereseti kérelem nem is sérelmezte a jogsértést. Igen mély nyomott hagyhatott benne, ahogy a bíróságban is, aki még akkor is döntött róla, ha

K.

700.115.2002. számú perben még azt is felhozta, hogy Indítványozó (1) szépen kérte a hatóságot, hogy ne engedje őt bántani: „Legyenek szívesek ne engedni, hogy bejöjjenek az udvaromba és kiabáljanak, mert félek tőlük” (36. sz. 5. old.). Mármint a telekszomszédos építetőkétől. Örvendetesnek is mondhatnánk, hogy mégiscsak törődik szegény kis autistával, de nem ez a helyzet. A védírat ugyanis ezzel az idézettel is éppen a bíróság figyelmét hívja fel arra, hogy Indítványozók akadályozzák az építetöket abban, hogy lebontsák a régi, rossz állapotú kéményüket. Az autista Indítványozó (1) valóban nagyon fél a telekszomszédoktól, valóban keresi a védelmet, de ezt éppen ellene felhasználni – őszintén szólva – igen csúf dolog: kimondottan inhumánus és jogszabálysértő. A hatóságnak ugyanis kötelessége van e körben, az **Ákr. 29. § (1)** bekezdése kimondja:

„...a fogyatékkal élő személyt a közigazgatási hatósági eljárásban fokozott védelem illeti meg,”

Valószínűleg azért tévedett Indítványozó (1) a hatósággal kapcsolatban, mert olyan gimnáziumban végzett, amelyben a jogait soha meg nem sértették, amelyben empátia, szeretet vette körül, s éppen ezért volt képes kiváló eredményeket elérni, hiszen nem megaláztatásban, hanem erősítésben volt része. Bár a gimnázium piarista gimnázium, de nem kell ehhez kereszténynek lenni: elég, ha ember valaki.

Mára már megértette Indítványozó (1) is, hogy itt nincs irgalom, s azt is, hogy nemcsak nem védi meg a hatóság, akinek éppen az építésjogból következően dolga volna a klímakészülékkel kapcsolatos intézkedés, hanem rákényszeríti a gépzaj miatti szenvedésre is. Pont azért, mert ép intellektusú, fölfogja, hogy mi történik vele, csak azt nem érti, hogy miért. Egy Down-szindrómával élő nem vagy nem annyira szenved az ilyesféle bánásmódtól, mert nem fogja föl a bántás tényét. Egy autista össze is omolhat. Mint a jelen esetben, a hatóság **Alaptörvény III. cikk (1)** bekezdését sértő, inhumánus eljárása következményeként. Ez a tehetetlenség-érzésből és a külvilágtól való félelemből ered, hiszen egyébként is félelemmel teli emberek. Szomorú, hogy sem a hatóság, sem a bíróság nem tudja fölfogni, hogyan kell neki viselkednie egy autistával. Tehát nem az autistának kell „viselkedni” (hisz nem is tud), hanem az állam szerveinek. Idetartozik **CRPD** vezérfonalként való szem előtt tartása, ami egyébként kötelező is. Idetartozik az észszerű alkalmazkodás, mert csak ez csökkentheti az egyenlőtlenségből fakadó óriási hátrányt. Az észszerű alkalmazkodás nem csak rámpákat jelent, hanem azt, hogy amennyiben nem kerül indokolatlanul nagy (főként anyagi) erőfeszítésbe, alkalmazkodni kell a fogyatékkal élőkhez, mert az alkalmazkodás elmulasztása azonos a hátrányos megkülönböztetéssel. Ez még az építésjog területén is igaz, oly annyira, hogy akár hatályos jogszabályt is mellőzni kell az észszerű alkalmazkodás során [pl. H. M. vs. Sweden (**CRPD/C/7/D/3/2011**); Bacher vs. Austria (**CRPD/C/19/D/26/2014**)]. Az államnak nemcsak az a kötelessége, hogy az észszerű alkalmazkodás érvényre juttatása során tiszteletben tartsa a fogyatékkal élők jogait, hanem – a hívott esetjogból is kitűnően – az is, hogy a polgárait, a magánszemélyeket is kötelezze rá. De mindhiába hivatkoztak erre minden létező bírósági eljárásban Indítványozók, a bíróság vagy nem értette meg a CRPD szavát és az ENSZ esetjogát, vagy nem akarta megérteni. Az ilyen eljárás az **Alaptörvény Q) cikk (2) és (3)** bekezdésének sérelmével is jár, mert hiszen annak nyelvtani értelmezéséből nemcsak az következik, hogy a jogalkotó a felelős, hanem az is, hogy a jogalkalmazó is (pontosabban az állam és annak minden szerve). Az alaptörvény-sértés tehát nemcsak akkor következhet be, ha a Q) cikknek ellentmondó jogszabályt hoz, vagy jogszabály meghozatalát mellőzi a jogalkotó, hanem akkor is, ha a jogalkalmazó a Q) cikknek ellentmondó módon jár el, dönt. A CRPD a fogyatékkal élők kvázi nemzetközi alkotmánya, ráadásul a magyar jogrend része is. Figyelmen kívül hagyása, mellőzése – különösen, ha a fél hivatkozik is rá – magának az ENSZ-nek a mellőzése, s mint ilyen, a fogyatékkal élők jogaival kapcsolatos létező legnagyobb jogsértés. Az állam szervei – a hatóság, sőt a bíróság is – nem értették meg azt az egyszerűen fogalmazott, könnyen érthető követelményt, hogy a fogyatékkal élő joga minden fölülr, akár még a hatályos jogszabályt is. Valahogy úgy, mint ahogy az élethez való jog, amely

mellőzéséhez. Holott pedig valami ilyesmit mond a **Fot.**, amikor pl. ki is mondja, hogy minden területen indokolt a fogyatékkal élők előnyben részesítése.

Az autista Indítványozó (1) már szinte mindentől fél a telekszomszédok kapcsán, a tárgybeli ügyben mind a hatóságok, mind a bíróságok előtt világos volt, hogy fél a klímazajtól, fél a füsttől, fél a szennyvíztől. Ugyan mi akadálya volt, hogy legalább a félelme megszűnjön? Mi gátolta meg az észszerű alkalmazkodást, a félelem megszüntetését? Valamilyen jogszabály, amit nem lehet fölülírni az észszerű alkalmazkodás nevében, mert oly erősen kógens? Nekünk nincs tudomásunk ilyen idevágó jogszabályról, s a bírói döntés sem hozott fel ilyet. Egyszerűen csak hidegen hagyta a fogyatékkal élő joga. Indítványozó (1) szenvedése Indítványozó (2) szenvedése is, s nem pusztán általánosságban értendően: tehetetlen, védekezésképtelen, elesett gyermekét megóvni sem tudó anya még az is lehet, hogy nagyobb fájdalmat él át. Az Alaptörvény **III. cikk (1)** bekezdésének megsértése **Indítványozó (2)** jogainak megsértése is.

Ahhoz, hogy a féllábú a futóversenyben egyenlő legyen a kétlábúval, nem indulhatnak azonos rajtról. Nos: ez az észszerű alkalmazkodás vagy a Fot. előnyben részesítési elve. Minden más hátrányos megkülönböztetés. A bírói döntés megsértette az Alaptörvény **XV. cikk (1)-(2)** bekezdését, mivel az (5) bekezdésben külön nevesített, ún. védett tulajdonságú fogyatékkal élő hátrányosan megkülönböztette a CRPD fogalomértelmezése szerint. A hátrányos megkülönböztetés sérti az Alkotmány **XVIII. cikk (1)** bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogot, és sérti az is, ha a bíróság a fogyatékkal élőt az észszerű alkalmazkodás alapelve szerint nem alkalmazkodó, azaz a **XXIV. cikk (1)** bekezdését sértően, tisztességtelenül eljáró hatóság eljárását nem nevezi tisztességtelennek, s ezzel – a helytelen gyakorlatot megerősítve – legitimálja azt.

Mivel a fogyatékkal élő nincs azonos súlycsoportban az ép emberrel, az épekhez képest sokféle névvel illelhetjük. Azokat az embereket, akik bármely okból hátrányban voltak, már a sumerek is megkülönböztették; már olyan szempontból, hogy védték őket (védeni próbálták). Az emberiség első írott alkotmányának szokás tartani Urukagina lagasi esni ún. szabadságlevelét – ebben özvegyeknek és árváknak nevezik őket. A sumer Nagy istennő, Innin így énekel önmagáról: „Gyengét a házba lépni engedek, s minden hatalmast elkergetek.” Még az amoria Hammurapi is – bár inkább csak szóvirágként – így indokolta a sztléljét: „hogy az erős ne nyomhassa el a gyengét...”. Jézus Krisztus „kicsiny”-nek mondja őket (Mt 18,6). A gyenge melletti kiállás nem keresztény érték, hanem ősi emberi érték, amelyet a kereszténység is képvisel. A **Nemzeti hitvallás** is megfogalmazza: „Valljuk az elesettek és a szegények megsegítésének kötelességét.” Nehezen vitatható, hogy a fogyatékkal élő személy az „elesettek” kategóriájába tartozik. Márpedig a bíró nem hozhat a Nemzeti hitvallással nem összeegyeztethető döntést, mert ez esetben az Alaptörvény **R) cikk (3)** bekezdésébe ütközően, azaz a **28. cikk** sérelmével hozott döntése alaptörvény-ellenes: alkotmányellenes.

Azzal, hogy a hatóság nem alkalmazkodott az észszerűség határain belül az autista indítványozóhoz, a **XXIV. cikk (1)** bekezdésébe ütközően megsértette Indítványozó (1) tisztességes eljáráshoz való jogát, s mivel a bíróság a hatóság tisztességtelen eljárását az ítéletében nem róta föl, azaz legitimálta, megerősítette az alapjogsértő eljárást, maga is megsértette Indítványozó (1) **XXVIII. cikk (1)** bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogát. Ezen túlmenően: az **1.K.701.316/2021/14.** számú ítélet nem hozott döntést Indítványozók (felperesek) e tárgyú kereseti kérelméről, az érveik, jogszabályokra való hivatkozásaik említésének teljes mellőzésével végtelenül megalázta Indítványozókat, különösen az autizmussal élő Indítványozót. Hisz ő valójában nem is kért előnyben részesítést, csupán azt kérte, az élő anyagi jog, az építési jog rendelkezései alapján védiék meg. Csak éppen az építési jog is mellőzött volt.

A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme elsősorban azáltal következett be, hogy a bírói döntés nem döntött a másodlagos kérelem fogyatékkal élők jogaira való hivatkozásáról, azaz nem döntött magáról a kérelemről: a nem-döntés érdemben befolyásolta magát a döntést.

Mivel a fogyatékkal élő jogainak mellőzése, a vonatkozó érvek teljes figyelmen kívül hagyása a fentebb említett, Indítványozó (2) által megkeresett mindegyik hatóságnál jelen volt, sajnos ez rendszerszintű jogsértés lehet. Erre utal az is, hogy nemcsak a Vas megyében székelő hatóság, hanem budapesti székhelyű is ugyanígy járt el, s nemcsak kormányhivatal, hanem más hatóságok is.

Ugyancsak rendszerszintű jogsértő gyakorlatra utal, hogy egy másik megyében, Győrött székelő bíróság is ugyanígy jár el: át sem gondolja, figyelemre sem méltatja magát a CRPD-t. Tehát nem az okozza a problémát, hogy a CRPD jogszabály-szövegét netán a törvény szándékával ellentétesen értelmezi a bíró, hanem az, hogy teljesen negligálja: még értelmezni sem hajlandó. Ugyancsak nem az okozza a problémát, hogy a fogyatékkal élő által hivatkozott tényeket mérlegelve ellenkező következtetésre jut, mint a fogyatékkal élő, hanem az, hogy a felhozott tényeket még csak említésre méltónak sem tartja.

A probléma súlyossága alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet: Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése alapján védett tulajdonsággal rendelkező, fogyatékkal élő ügyfél vagy érintett tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét okozhatja, ha a hatóság és a bíróság az alkalmazni kívánt jogszabályt nem a CRPD-vel és a Fot.-tal összhangban, azaz az Alaptörvény XV. cikke (1)-(2) és (5) bekezdésével összhangban értelmezi, alkalmazza, hiszen csak az összhangban történő értelmezéssel lehet biztosított a valódi törvény előtti egyenlőség.

Az CRPD-ben definiált és az ENSZ esetjogában értelmezett észszerű alkalmazkodás mellőzése a XV. cikk (1)-(2) bekezdésébe ütközően megvalósítja a hátrányos megkülönböztetést, a II. cikkbe ütközően sérti az emberi méltóságot, s alkalmas arra, hogy sértse a III. cikk (1) bekezdését és a XX. cikk (1) bekezdését is. **Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, szíveskedjék iránymutatást adni, hogy ez a jövőben soha ne fordulhasson elő.**

*

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozunk, hogy **kezdeményeztük a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott mindkét jogerős bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését** a mellékelt 2 db „Felfüggesztési kérelem” – az alkotmányjogi panasszal együttesen történő – bírósághoz való benyújtásával.

b) Indítványozók **jogi képviselő nélkül, személyesen** járnak el, következően ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi meghatalmazás csatolása nem releváns.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Indítványozók az autizmussal élő Indítványozó (1.) adatainak zártan történő kezelését kérik, s a személyes

Alulírott [REDACTED] Indítványozó (1.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az alábbi

jognyilatkozatot teszem:

Kijelentem, hogy az 1.K.701.316/2021/14. számú és az 1.K.700.074/2022/9. számú jogerős bírói döntések ellen benyújtott, jelenleg még ismeretlen számú alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványommal összefüggésben nevem nyilvánosságra hozatalához

hozzájárulok / nem járulok hozzá.*

Kelt

Név

Lak

Aláír

Alulírott [REDACTED] Indítványozó (2.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az alábbi

jognyilatkozatot teszem:

Kijelentem, hogy az 1.K.701.316/2021/14. számú és az 1.K.700.074/2022/9. számú jogerős bírói döntések ellen benyújtott, jelenleg még ismeretlen számú alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványommal összefüggésben nevem nyilvánosságra hozatalához

hozzájárulok / nem járulok hozzá*.

Kelt

Név

Lak

Aláírás: ...

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

„1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei” fejezetcím alatt felsorolt dokumentumok, melyek felsorolása külön „Iratjegyzék”-ben is csatolásra került. A dokumentumok tetemes mennyisége miatt a jelen panasz **két borítékban** kerül megküldésre.

Hegyhátszentjakab, 2022. szeptember 12.

Tisztelettel:

4.

4.

Előttünk mint tanúk előtt: